

Uredništvo in upravništvo

Calle AÑASCO 2322 U. T. 59 - 3667

Sprejemanje strank vsak dan od 15.—18.

Buenos Aires, 4. avgusta 1934

Naročnina za pol leta \$ arg. 3.—; celo leto \$ 5.—; Inozemstvo Dolar 2.—
List izhaja ob sobotah štirikrat mesečnoArgentino
CORREO

TARIFA REDUCIDA

FRANQUEO PAGADO

Concesión 1551

Evropa pričakuje novih političnih dogodkov

Medtem, ko pišemo te vrstice, predsednik nemške republike general Hindenburg umira. Z njegovo smrtjo je v današnjem položaju nemškega naroda dana možnost, povrnitev bivšega kajzerja Viljema na nemški prestol. To pa bi vtegnilo imeti za Evropo zle posledice.

Nemški narod kar ne more pozabiti nekdanjih časov in bi ga bilo za monarhijo zelo lahko pridobiti. Z morebitnim povratkom bivšega nemškega cesarja, bi tudi Otto Habsburški stal mnogo bližje svojemu cilju, ki čaka samo ugodne prilike da zasede prestol svojih očetov. Treba je pripomniti, da bi tudi propaganda za obnovitev nekdanje Avstrije ne bila brez uspeha. Narodom, ki politično niso dovolj razviti, je pač lahko natvezati, da je bilo pod Avstrijo bolje, ker se ne zavedajo, da je po vojni povsod slabo in bo tudi na svetu slabo, dokler se bo toliko trošilo v vojne svrhe, pa naj vladajo narodom cesarji ali predsedniki takozvanih ljudovlad.

Vsa Evropa se nahaja v napetem pričakovanju. Von Papen odpotuje na Dunaj. To se pravi, da z njim obenem odpotuje tudi monarhistično odposlanstvo. Italija ima pripravljene svoje čete na italijansko-avstrijski meji v bojnem razpoloženju.

Evropi vladajo diktatoriji, ki so brez vsake konstruktivne ideje, zato tudi je brez gospodarske podlage in brez bodočnosti. Že itak do mozga izžemano ljudstvo begajo razni potegavci, ki so plačani od prvih, tudi cerkev ni izvzeta, da nima vera kot taka pri tem nič opraviti.

Vzgoja evropske mladine je suženjska. Mladina se vzgaja kot pridobitven material za militaristične in kapitalistične interese.

Stari evropski oblastniki polagoma umirajo in prihajajo v pozabljenje. Z njimi izginja tudi zastarel in na temelju gnil sistem. Za Evropo prihaja težka prehodna doba, po kateri bo zažarela lepša bodočnost.

Predsednik nemške republike Hindenburg umrl

V četrtek ob 9 uri je umrl predsednik nemške republike general Hindenburg.

Hitler je trenutno absolutni gospodar Nemčije in je pričakovati, da bo pričela za Nemčijo nova politična doba.

Nemčija in Avstrija

Imenovanje von Papena, ki je bil doslej podkancelar v hitlerjevski vladi, za polnomočnega ministra na Dunaju, je zadobil v diplomatičnih krogih velikansk odmev, ki ni naložen temu, da bi von Papen zastopal Nemčijo na Dunaju. Evropski diplomatični krogi smatrajo ta čin kot légalno propagando za prključitev Avstrije k Nemčiji. To mnenje nikakor ni zgrešeno. Po drugi strani pa je Hitler z enim zamahom ubil še drugo muho, da

se je otresel na lep in za Nemčijo pridobitven način, svojega nevarnega tekmeča. Bog zna, če bi von Papen iz zadnje pobune še nosil glavo na svojem štilu, da ga ni vzel pod osebno varstvo sam predsednik Hindenburg.

Francija pričakuje, da bo Avstrija odklonila, da bi von Papen zastopal Nemčijo pri njeni vladi, kar je nekaj skoro nemogočega in kot naročjejo zadnje vesti, tega tudi ni starila.

Dokler Nemčija ne prekliche imenovanje von Papena za zastopnika na Dunaju, Italija in Jugoslavija nebosta umaknili svojih čet z meje.

Zadnji dogodki v Avstriji so zelo zblížali Italijo in Francijo. Mussolini je izprevidel, da je Nemčija še vedno preponosna, da bi se dala od Italije voditi in sploh od kogarkoli.

Odkar so zavladali v Italiji fašisti, ni bilo nikoli prijateljskih odnošajev s Francijo. Eden glavnih vzrokov je bil, sistematično priseljevanje italijanov v Túnez. Sedaj pa nekaj kaže, da se bosta Italija in Francija tudi v tem pogledu zjedini in da bo Francija Italiji odstopila lep kos zemlje med Libio in Túnez. Seveda je ta zemlja last afrikancev, ki se jo je Francija nasilno polastla zaradi izčrpanja naravnega bogastva.

Niert, Francija. — Poljedelski stroj je raztrgal osem delavcev. Posamezne dele telesa je zagnal 100 metrov proč.

Moskva. — Redno sodišče je obsodilo na smrt pet delovodij, ki so bili zaposleni v tovarnah na Uralu.

San Francisco. — Na intervencijo Roosevelta se bodo te dni vsi delavci vrnili na delo. Z dobro preračunjeno taktiko v stranki so precej dosegli za zboljšanje svojih razmer.

San Francisco. — 12 tisoč delavcev se je vrnilo na delo. S stavko pa nadaljuje še 12 tisoč mornarjev.

Rusija in Anglija iščeta tesnejših stikov

Po ruski revoluciji je pričela Anglija prvič te dni iskati tesnejših stikov s sovjeti. Ta korak je zelo pospešila fašistična podjetnost v Evropi in pa francosko-ruska zveza ki pomeni mogočno gospodarsko moč.

Mnogo je pripomoglo do gospodarskega zblížanja med Rusijo in Anglijo tudi nemško zadržanje napram sovjetom. Nemčija je zelo mnogo pogrešila, kar bo na svojem gospodarstvu močno občutila, da ni znala obdržati prijateljstva z Rusijo, ki ji je bilo od slednje ponudeno.

Rusko zunanjo politiko pa je treba tolmačiti tudi s tega stališča, da nameravajo Japonci na precej zvit način zasesti še del kitajskega ozemlja v Madžuriji in to ravno sedaj, ko se evropske države bavijo z drugimi problemičnimi uprašanji. Sovjeti se pri vsem tem delajo brezbrizne, v resnici pa tiha voda globoko dere.

Rim. — Vlada je dala naredbo, da morajo vsi avtomobili imeti krmilo na levi strani.

Trboveljska premogokopna družba spet znižuje mezde

Glavno ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe je poklicalo zakonite zastopnike svojega rudarskega delavstva v Ljubljano, kjer jim je glavni ravnatelj sporočil sklep zadnje seje upravnega sveta družbe, da se vsemu delavstvu od 15. julija dalje znižajo za šest od stotkov. Po tem znižanju bi rudarski delavci I. kategorije (kopači) zaslužili po 35.75 Din na dan, II. kategorije (pomožni kopači) po 31.25 Din, III. kategorije (vozači) po 26.75 Din, IV. kategorije pa v prvi skupini (ženske) po 21.75 Din, v drugi (mladoletni delavci) pa po 18 Din. V istem smislu bodo znažane tudi vse akordne in premijske postavke. Prav tako se bo znižal tudi deputat premoga. Poročeni kopači, ki so prejeli za svoj posel sedem in pol tone premoga na leto, ga bodo dobivali poslej samo šest ton (pol kockoveca, pol orehoveca). Samski kopači, ki žive s starši v skupnem gospodinjstvu in ki so prejeli do slej po štiri tone premoga, ga bodo poslej samo po tri tone, delavci v skupnem rudniškem stanovanju pa po dve toni na leto. Obenem je glavni ravnatelj sporočil predstavnikom rudarjev, da je upravni svet družbe sklenil, izločiti iz kopaških kategorij vse one vzposobljene kopače, ki so dodeljeni delom, kakršna ne ustrezajo kopaški kategoriji, in zasesti vsa ta dela z delavci ustreznih nižjih kategorij.

Temu načrtu kapitalistične družbe, ki je hotela na ta način iztisniti že iz itak izmозganega delavstva, mastne milione, so se delavci odločno uprli. Zanje se je zavzela tudi vlada. Črne revirje je osebno obiskal minister za gozdo-ve in rudnike, Ulmanski. Prepričal se je na lastne oči o stanju trboveljskih rudarjev.

Angleške vojaške vaje v Mandžuriji

Japonska protestira, ker Anglija v okraju Shan-hai-Kvan, ki pripada Kitajski, prireja vojaške vaje.

Anglija pravi, da ji po protokolu Boxer tega ne more nihče braniti in da tudi nikoli ni priznala Mandžurije kot državo.

Francija pravi, da bi ona enako odgovorila. Medtem pa ima japonska vojska velikanske vaje v okraju Chang-ten, Chaoyan do Kuheikow.

Povodenj v Turčiji

Potem ko je povsem Balkanu, tako tudi v Turčiji vladala neznosna vročina, je kar naenkrat pričelo z deževnim vremenom. Povodenj je napravila veliko škode.

Rim. — Mussolini je odredil, da mora Italija mnogo več potrositi za vojne svrhe kot je imela določenega doslej, ker po Mussolinijem mnenju se bliža čas, ko bo Italija morala biti pripravljena...

Rim. — Italija ima namen za vojaštvo kupovati več mesa v Argentinji kot ga je doslej.

MESTNA KRONIKA

TEŽKA NESREČA NA DELU

V ul. Gascon 109, sta bila zaposlena pri popraviljanju strehe 64 letni L. Valza in E. Lamadte, ko se jima je nenadoma vdrlo pod nogami in sta oba padla kakih 5 m. globoko. Z intervencijo policije so ju prepeljali v bolnico Durand kjer je kmalu nato izdihnil prvi iz med njiju na zadobljenih poškodbah ter je stanje Lamandthea zelo opasno.

VLAK GA JE POVOZIL

V trenutku ko je hotel prekoračiti tračnice 35 letni A. Brinni ga je podrl na tla vlak, ki ga nesrečnej ni pravočasno opazil in ga tako razmrevril, da je bil na mestu mrtev. Oblasti so uvedle tozadevno preiskavo, da doženejo kako je pravzaprav prišlo do nesreče.

TATVINA V PODZEMELJSKI ŽELEZNICI LACROZE

Reprezentant tvrdke Saint Hnos, je javil te dni policiji, da je bilo ukradeno na postaji "Medrano" in "Fco. Lacroze" iz tam obstoječih izložb za 790 pesov blaga. Policija zasleduje tatove a zdi se, da zama.

RANJEN V ZAPORU

Pri vstopu v celico zapora v Villa Devoto je zapazil čuvaj na tleh v krvi ležečega 21 letnega M. Rodriguez-a, ki se nahaja v omenjenemu zaporu, osumljen radi tatvine; z prerezanim trebuhom. Težko ranjenega so ga prepejlali v bolnišnico "Alvear". Ker na vprašanje kdo je ranil Rodriguez-a njegovi sojetniki trdovratno molčijo je nemogoče vedeti kdo je pravi krivec.

POMOTOMA JE ZAVŽIL STRUP

V ul. M. Pedraza 5894 je živela zakonska dvojica Litvancev 29 letne J. Simkus in njegova žena Estanislava. Pred par dnevi je začela Josipa silno boleti glava, zato je poslal svojo ženo v bližnjo lekarno z željo naj mu

Rim. — Mussolini je sprejel v palači Venezia 250 italijanov, ki so prispeli iz Argentine, Brazilije in Urugvaja na pobudo tukajšnjega fašističnega dnevnika Mattino D'Italia.

Mussolini je govoril dvajset minut in kot poročajo, je bil od izletnikov bogato aplavdiran.

Vatikan. — 250 avstrijskih katoliških mladeničev, ki se mudijo na oddihu v kopališču Ostia, je sprejel papež v avdijenco.

Papež jih je nagovoril v nemškem jeziku. Obžaloval je zadnje dogodke v Avstriji in je rekel, da je avstrijski narod vreden boljše prihodnosti. Prišli ste iz naše ljubljene Avstrije, je nadaljeval papež, iz veličastnega Dunaja, kjer je veliko Bosko delo.

Katoliški mladeniči so papežu burno vsklikail. **Madrid.** — Fašisti se pripravljajo, da bi se nasilno polastili vlade. Dozdaj jim je še vsakokrat načrt spodletel.

Buenos Aires. — V kratkem bo prispel iz Sev. Amerike nove vrste avion, ki bo imel prostora za 32 potnikov.

Avion je zgrajen po načrtu znanega letalca Lindberga. Če se bo avion dobro obnesel, bo potem nastopil redno službo.

Buenos Aires. — Vlada je določila večje svote za javna dela. S tem ima namen pobijati brezposelnost.

prinese kakšno olajševalno sredstvo. Dano pa, malopoznanje tukajšnjega jezika se je ona tako slabo izrazila, da jo je uslužbenec razumel, da želi "cianuro de potasio". Prišedša domov z omenjenim zdravilom, ga je Josip takoj zavžil. Skoraj nato pa se je začel zvijati v silnih bolečinah in po kratkem času izdihnil zastrupljen. Oblasti vrše tozadevno preiskavo.

PREVRTALI SO STENO IN ODNESLI 10.000 PESOV

Manuel Grumber ima v ul. Cabildo 1769, zlatarno, ker pa živi zunaj mesta je ta brez vsakega paznika tekom noči. To so gotovo vedeli spretni tatovi in so se pretekli teden vtihotapili v zraven obstoječo mehanično delavnico, ki meji z zlatarno. Enkrat tam so brez truda prebili zid in se splazili skozi precejšnjo luknjo v trgovino kjer so pobrali za 10.000 pesov raznih dragocenosti ter jo popihali. Nemalo je bilo Grumberjevo začudenje, ko je drugi dan odprl trgovino in opazil tatvino. Zadevo je takoj javil policiji, ki vneto a do sedaj zama zasleduje tatove.

BREZPOSELN ŽRTEV NAPADA

Brezposelnost kriza, mraz in lakota so največji vzrok brezštevilnih napadov in tatvin, ki

se dnevno dogajajo širom mesta.

Tako so pred par dnevi trije neznanci napadli brezposelnega Jugoslavana 45 letnega Josipa Mirarička ko je spal v nekem improviziranem prenočišču v bližini pristanišča in mu zagrozili z nožem. Ne glede na njih grožnjo se jim je zoperstavil, nakar so ga potrli na tla in mu pobrali vso njegovo malenkostno vrednost obstoječo v nekaj obleke in zbežali. Ko se je nekoliko opomogel je šel zadevo javiti policiji, ki ga je spravila na rešilno postajo, da se pozdavi na zadobljenih udarcih.

MEDENINO SO MU PRODALI ZA ZLATO

Na tukajšnji policiji se nahajajo M. Vidal, E. Martinez in V. Viera radi poskušene sleparije. Omenjeni so se v torek pojavili v trgovini volne in izrazili željo, kupiti nekatere reči po nekaj časa so začeli ponujati prodajalcu Mojzesu Simack v nakup pribl. 1 kg zlata v prahu in mu v ta namen pokazali nekoliko zlata rekoč, da ostalo prinesejo pozneje. Ko so kupčijo sklenili so odšli. Mojzes, ki je dognal, da je omenjeni prah, med (bronce), kateri je bilo primešanega neznatna količina zlata je prijavil sleparje policiji, ki jih je ob njih povrniti aretirala.

VELIKA KLINIKA SPECIALISTOV

Buenosaireške in pariške univerze

Za dosego popolnega zdravljenja s kolikor mogoče malimi stroški, pregledujemo svoje bolnike z X žarki in jim podarimo zdravila

Z DRAVIMO

SIFILIS. 606-014. — Moderno zdravljenje.

BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis, vnetja in spolne bolečine.

KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — švahost.

SRCE. Srčne napake — hibe.

ŽELODEC. Čreva — krislina — jetra.

Želodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku univerze na Dunaju.

KOSTNE BOLEZNI. — Sušica.

REVMATIZEM in OBISTI. Kila — zbadanje.

GRLO, NOS, UHO. — Zdravljenje mrzlice.

ŽENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)

OTROŠKE BOLEZNI. Rakitika — otrpelost.

NERVOZA Glavebol.

ŽARKI X — DIATERMIA — ŽARKI ULTRAVIOLETAS

LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur — Izpuščaji — lišaj. Lastni sanatorji z nizkimi cenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo.

GOVORIMO SLOVENSKO

Urniki: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12

PREGLED SAMO \$ 3—

Ob nedeljah dopoldne sprejmamo brezplačno

1017 SARMIENTO 1017
od 10 do 12 in od 14 do 21 ure

DOMAČE VESTI

DRUŽINSKA VEST

Zakrament sv. krsta je prejela Lidija Celestina Pahor, botrovala sta ji Josip Kogoj in ga. Anica Pahor.

Zaroka

Tov. Rudolf Klarič, ki je član uredniškega odbora in Marija Bernetič, ki je naročnica Sl. tednika, sta se zaročila. Čestitamo.

Vrnitev v domovino

Mladoletna sinova Marjo in Zorko iz ugledne Pahorjeve družine sta odpotovala včeraj s parnikom Neptunia k svojemu stricu v domovino. Želimo jima prijetno pot ter veselo in srečno bodočnost.

Z istim parnikom je odpotovala naša naročnica Danica Lenšček s svojim možem, Karlom Besednjak, s katerim se je poročila v četrtek. Želimo jima obilo sreče v novem stanu in prijetno bivanje v domovini.

Pevske vaje

V nedeljo skupne pevske vaje moški in ženske. Točnost.

Pevovodja.

Odpošiljanje denarja

je zopet prosto v poljubni svoti in po prostem tečaju.

Čitatelji in čitateljice

Ne pozabite ob vsaki priliki pridobivati novih naročnikov za S. Tednik, ker s tem širite svoje lastno glasilo.

DOPISOVANJE

Odmev podporne jednote iz Bahía Blanca

Hočem se tudi jaz malo oglasiti v našem preljubem Slovenskem tedniku.

V Bahía Blanca nas je precej Slovencev, Hrvatov in Dalmatincev. zračunal sem, da nas mora biti okrog 300. Vsekakor lepo število.

Jaz sem napel vse moči, da bi ustanovili prepotrebno podporno društvo, ki pa se do danes še nič pozitivnega doseglo.

Meni je žal, da so ljudje tako mlačni za stvari, ki so za življenje tako koristne. V slu-

čaju, da kdo oboli ali da se ponesreči, kam naj se zateče po pomoč.

Jaz bom delal z vsemi močmi, da se kaj napravi. Hoteti se pravi imeti in vem, da je vsak začetek težak. O tem imam skušnje že iz Sev. Amerike. Bil sem ustanovitelj treh krajevnih društev.

Tu sem jaz in rojak A. B., ki se resno trudiva, da bi ustanovila podružnico jednote v Buenos Airesu. Četudi je velika razdalja, se da vse to urediti.

Brez SPJ. se mi zdi, kot da smo živi mrliči ali kot da bi se ne znali pomagati. Žal mi je, da smo Slovenci tako malo podjetni in tako brezbrizni za bodočnost. Nihče ne ve, ne ure ne dneva, kedaj ga doleti nesreča ali bolezen. Danes mene jutri tebe.

NAJHITREJŠE POŠILJANJE DENARJA

brez prošnje in pod najboljšimi pogoji, točno in zanesljivo.

Za hranilne vloge

Prodajamo Šifkarte

varnost in najboljše obresti

po brezkonkurenčnih cenah

NE DELAJTE NIČESAR

brez, da ste se prej posvetovali z

Vašim starim PRIJATELJEM

Banco Holandés

SLOVENSKI ODDELEK

Centrala: Bmé. MITRE 234, Buenos Aires; Podružnica: CORRIENTES 1900

Uradujemo od 8.30 zjutraj do 7 zvečer. Ob sobotah do 12.30

Pravila Slov. podporne jednote za J. Ameriko

ljava do uradnega preklica, naznanjenega v glasilo. To velja brezpogojno za vsa društva jednote. — Na prvi redni seji novega društva se voli stalni odbor in imena odbornikov z naslovi vred je treba poslati gl. tajniku. Lahko se potrdi začasni odbor kot stalni odbor.

7. Prosilci novega društva ali novo pristopili člani v starosti od 6. do 35. leta se smejo zavarovati za \$ 250, \$ 600, \$ 1000, \$ 1500 ali \$ 200 posmrtnine in za \$ 1, \$ 2 ali \$ 3 dnevne bolniške podpore. Prosilci od 35. do 45. leta se smejo zavarovati za \$ 250, \$ 600 ali \$ 1000 posmrtnine in za \$ 1 ali \$ 2 dnevne bolniške podpore. Prosilci od 45. do 50. leta starosti, se smejo zavarovati le za \$ 250 posmrtnine in \$ 1 dnevne bolniške podpore. Ženske prosilke se lahko zavarujejo samo za posmrtnino in imajo iste pravice pri glasovanju in upravi kot drugi člani, izvzemši slučajev, ko se sklepa o bolniški podpori.

8. Novo društvo je sprejeto v jednote s prvim dnevom prihodnjega meseca po ustanovni seji, na kateri je sprejelo svoje člane. Od tega dne plačujejo člani jednote vse prispevke in po preteku petinštirideset dni od datuma, ko so bili sprejeti v jednote, imajo dedišči članov pravico do posmrtnine, po preteku devetdeset dni pa imajo člani pravico do bolniške podpore in do odškodnine v smislu pravil. Pred določenim časom nimajo novi člani pri jednoti in društvu ničesar tirjati in jednota ter društvo nima napram njim in njihovim dedičem nobenih obveznosti.

9. Prosilci novega društva morajo pri zdravniški preiskavi odgovarjati resnico na vsa vprašanja v prošnji in na druga vprašanja, ki jih zastavi preiskovalni zdravnik. Ako se pozneje oodkaze, da je prosilec govoril neresnico pri zdravniški preiskavi, zapade kazni izobčenja, kakor določajo pravila.

10. Novo društvo mora plačati redni asesment za mesec, v katerem je bilo sprejeto.

11. Pri sprejemanju centraliziranih podpornih organizacij ali društev drugih jednot in zvez ali samostojnih društev, ima gl. odbor pravico neovrgljivo sklepati o pogojih za sprejem takih organizacij ali društev.

XVI. ČLANSTVO

Sposobnosti, dolžnosti in pravice

1. Vsaka značanja oseba moškega ali ženskega spola, ki govori katerikoli slovanski jezik, ali je potomec slovanskega plemena, v starosti od 16. do 50. leta, lahko postane član Slovenske podporne jednote. Če je eden zakonske dvojice zmožen katerega slovanskega jezika, postaneta lahko oba člana te jednote in ravno tako njuni sinovi in hčere. V članstvo z vsemi pravicami in dolžnostmi se sprejmejo tudi člani mladinskega oddelka S. P. J., ko dopolnijo starost 16 let. (Glej pravilna Mladinskega oddelka).

2. Vsakega prosileca, ki odgovarja predpisanim sposobnostim, mora predlagati na redni seji dober član, ki ga pozna najmanj 3 mesece, in njegov predlog mora podpirati ravno tako dober član. Predsednik nato imenuje odbor, ki gre s prosilecem k zdravniku in obenem preišče prosilčevo stanje značajnosti, poklica in drugih stvari, ki so potrebne za ugotavljanje dobrega značaja. Prosilec mora biti zdravniško preiskan kot predpisujejo pravila in sprejet je še le na prihodnji seji, ko je konačno poročilo preiskovalnega odbora. Poročilo mora biti predloženo strogo v smislu pravil S. P. J. Moralno odgovornost za to poročilo nosita prosilec in preiskovalni odbor, ki predloži prosilčevo prošnjo, izpolnjeno po zdravniku. Ako je prošnja in vse drugo v redu, tedaj društvo glasuje

o sprejemu novega člana. Prosilec mora čakati v pred-sobi ali izven prostorov, kjer se vrši seja, dokler niso končana vsa poročila in razprave in glasovanje o njegovem sprejemu, nakar ga pokliče vratar na poziv predsednika v dvorano in tedaj se izvrši vpeljanje po določbah poslovnega reda (opravilnika) jednote. To mora veljati brezpogojno za vse prosilce.

3. Društva sprejemajo nove člane le na redni seji in vselej z javnim glasovanjem, razen če kateri član zahteva tajno glasovanje. Za sprejem mora biti tričetrtinska večina odadnih glasov. Novi član mora takoj plačati pristopnino, izvzemši če je bil član mladinskega oddelka, in vse zahtevane prispevke.

4. Pri zdravniški preiskavi prosileca mora biti navzo preiskovalni odbor, ki mora paziti, da prosilec odgovarja resnico na stavljena vprašanja. Ako je preiskovalni zdravnik površen pri preiskavah prosilcev, ga mora društvo opozoriti, če se ne zmeni za opozoritev, mora gl. tajnik, poiskati drugega zdravnika. Vsak prosilec mora biti zdravniško preiskan v teku tridesetih dni od dneva, ko je bil predlagan na seji; ako ni preiskan v tem času, se prejšnji predlog ne vpošteva več in predlagan mora biti znova in čakati mora nadaljnjih trideset dni za glasovanje o sprejemu.

5. Prosilci, ki jih zavrže društvo z večino glasov ali glavni zdravnik jednote, lahko po preteku šestih mesecev ponovno prosijo za vstop, toda povedati morajo, da so bili prvič zavrženi.

6. Prošnje morajo biti poslane gl. tajniku najkasneje do 25. v mesecu, glavni zdravnik jih pa mora dobiti v roke najkasneje v šestih tednih po preiskavi društvenega zdravnika. Vse prošnje, poslana gl. tajniku čez šest tednov po preiskavi društvenega zdravnika, niso več veljavne in se zavržejo. Članski

Vse malenkosti moramo pustiti pri strani. Delati moramo vsi in z vso silo, da čimprej pridemo do jednote.

Za plačevanje članarine je potrebno samo nekoliko se prikrajšati pri nepotrebnih izdatkih, pa imamo v slučaju potrebe ali nesreče podporo.

Pri vsaki dobri stvari se dobijo tudi ljudje, ki ne znajo drugega kot vsaki reči nasprotovati. Treba je iti preko vsega ter dokazati, da edino v slogi je moč.

Mislim, da se s temi vrsticami nisem nikomur nič zameril. Jaz vem, da bom vkljub mojemu zaslušku prav lahko poskrbel za asisment.

Rojaki in rojakinje! Naši rojaki v Sev. Ameriki nam naj bodo za vzgled. Nikakor ne smemo ostajati za njimi.

Čimveč se nas bo priglasilo, tem tažje bomo shajali, ker bo več denarnega obtoka. Reci mo, da plačujemo \$ 2.— mesečno, že lahko dobimo tedensko, ali skromno dnevno, podporo.

Več prijateljev skupaj smo v Sev. Ameriki svojčas kar sami napravili tako društvo. Za časa, ko smo delali smo toliko na mesec odložili na stran, da se je kmalu nabrala prav čedna svotica. Prišli so slabi časi, ko nismo delali ali je bil kdo bolan. O kako prav so nam prišli ti denarci in kako lahko smo jih v dobrih časih odložili.

Upam da so vsi čitatelji in čitateljice te vrstice pravilno razumeli in da bomo SPJ polagali dovolj pažnje.

Franc Oselj

Nikar ne pitaj z "oslom" brata,
ker sam iz istega si blata!

**

Zver, ki skoči petkrat, se ustavi,
da, če smer ni prava, jo popravi.

Dragi brat

(Nasljednje pismo je pisal brat iz zaslužne domovine svojemu bratu v B. Aires, ki je tudi naročnik Tednika. — Op. ur.)

Sprejmi srčne pozdrave Ti in vsi Toji, ki Ti jih pošilja Tvoj brat in vsa moja družina.

Močno nas je razveselilo Tvoje pismo in se kar nismo mogli nagledati slike, ki si nam jo poslal, posebno Tvoja hčerka Emica zgleda tako lepa in zdrava.

Sporočam Ti, da smo vsi zdravi, enako želimo mnogo zdravja tudi vam. Le apetita imamo preveč in ga kar nemoremo ozdraviti.

Zelo me veseli, dragi brat, da ste si v teh slabih časih postavili lastno streho.

Skoro ne vem kaj bi Ti pisal. Pisati o slabem sem se že naveličal, o dobrem pa nemorem, ker dobrot v naši zaslužni domovini ni več. Jaz zelo pomalem delam, moja družina pa mora vkljub temu živeti, a kako?

Od decembra pa do danes sem delal enkrat 11 dni enkrat 6 dni in enkrat 3 dni in ta teden tudi tri dni. Odpisati Ti moram prav hitro, drugače bi ne bilo znamke za pismo.

Kaj malega se zasluži s pobiranjem vojne materijala, pa kaj ko tako malo plačajo. Z 1 q. železa plačajo L. 5.—, za svine L. 50.—, medenina L. 80.— Tako kak dan zaslužim od 50 centesimov tudi do 3 lire največkrat pa nič, ker je že vse pregrebene in preiskano.

Sam sebi se čudim, kako le moremo živeti in vendar nismo prav brez jesti nikoli. Čutim pa, da mi moči pohajajo in da mi um peša. To čutim vsak dan bolj in če bo šlo tako naprej za dve leti ne bom vedel niti koliko je 2 in 3.

Tu okrog Gorice ni drugega dela kot pri cesti. Ceste širijo in jih katramirajo. Sedaj so napravili kos nove ceste pri mirenskem pokopališču, ki obrne na Rupo in gre zad za To-

mažom v Gabrijah in pride spet na staro cesto pri Tinkotovem vodnjaku. Tako sedaj, če greš od nas v Gorico ni potreba iti skozi Miren. Kmalu bo razširjena in katramirana cesta tudi iz Gorice v Trst. V goriškem okraju je zelo težko dobiti kako delo, v tržaskem je nekoliko boljše. Ker pa mi spadamo pod goriški sindikat, nas ne sprejmejo na delo v tržaskem. Samo italijani dobijo delo povsod.

Da bi nekoliko olajšal moje težave ni drugega kot da se povrnem k mojemu prejšnjemu poklicu, pa nimam niti za najpotrebnejše orodje. Trebalo bi mi vsaj 300 lir za prvi začetek, potem upam da bi se že kako porivalo. Kot sem že zgoraj omenil, nismo ravno lačni, vendar kruh v hiši je zelo redka prikazen. Če pa pri otrocih kruha ni, so vedno lačni. Kako zelo me boli, ko prosijo kruha in ga jim ne morem dati.

Komisarji in podeštati se neprestano menjajo. Seveda gre fašist in pride fašist. Davki so vedno večji. Ljudje pa vedno revnejši. To je na kratko pa resnično povedano, da bi lahko pisal na dolgo in široko.

Dragi brat in svakinja! Prosim vaju, da obdržita službo, četudi v časih pride kaj nepovoljnega vmes. Četudi malo potrpite vsaj lahko rečeta, da ste mesa siti. Koliko ljudi nas je, ko niti kruha nimamo.

Dragi brat! Prosil bi Te, če imaš kako spodnjo ali zgornjo obrabljeno obleko, da Ti ne rabi več, pošlji mi ob kakih prilikih. Zadnjič, ko si mi poslal, sem dobil samo tiste žametove hlače in tisto zeleno majo. Če Ti je le kolikaj mogoče pomagaj mi, saj več da nam berčem vse prav pride.

Tudi naš France je že več časa brez dela. Tudi njemu gre slabo ker ni nobenega zasluška.

Rudolf Koh je prišel na naše. Sedaj nima

certifikati morajo biti poslani novim članom iz gl. urada jednote najkasneje do 20. v prihodnjem mesecu, če so bile prošnje teh članov poslane gl. tajniku do 25. v mesecu, v katerem so pristopili v društvo. Ko član prejme članski certifikat, ga mora lastnoročno podpisati v pričo društvenega tajnika. Članski certifikat morata podpisati tudi društveni predsednik in tajnik in ga potrditi z društvenim pečatom.

7. Po glavnem zdravniku ali upravnem odseku odklonjene prošlee mora o tem obvestiti društveni tajnik in sicer pismeno ali ustmeno, čim prejme dotično naznanilo od gl. tajnika. Odklonjenemu prošlee se povrne pristopnina. Glavni zdravnik in gl. tajnik nista dolžna povédati prošlee vzroka odklonitve.

8. Dolžnost vsakega člana je, upoštevati in se ravnati po načelni izjavi, pravilih in vseh sklepih društva, upravnega odseka, gl. odbora, konvencije in referenduma. Udeleži naj se najmanj vsake tretje seje društva, udeležiti se je pa mora, ako je na isto pozvan. Člani morajo prijaviti na seji vsak prestopek pravil, kadarkoli ga opazijo; kdor ve za prestopek, pa ga noče prijaviti na pristojnem mestu, zapade sam kazni, ko se dožene, da je vedel zanj, pa ga ni naznanil. Člani morajo vedno in povsod skrbeti za dobro ime jednote, društva in posameznih bratov kakor tudi društvenih in gl. odbornikov. Plačevati morajo redno vse naložene prispevke do 25. dne v mesecu.

XVII. NESPOSOBNI PROSILCI

1. Slovenska podporna jednota ne sprejema v svoje članstvo prošleev,

- ki imajo kakšno telesno, poškodbo ali katerim manjka kakšen del telesa, izvzemši če jim manjka le uho ali dva prsta na roki ali nogi in izvzemši če društveni in glavni zdravnik priporočita, da se sprejme. V slučaju nesporazuma določi upravni odsek tretjega zdravnika, da poda svoje mnenje o prošlee, ki je odločilno. Čla-

ne iz mladinskega oddelka, ki so smatrani za neozdravljive, se sprejme v oddelke odraslih samo za posmrtnino do vsote \$ 600.

- ki imajo kilo, srčno napako, kronično želodčno bolezen ali katerokoli drugo kronično bolezen, kakoršnokoli kronično spolno bolezen, oziroma če so jo kdaj imeli, ako so imeli akutni revmatizem v teku dveh let pred prošnjo za sprejem in ako je kdo v njihovih družinah umrl za jetiko v teku treh let pred vložitvijo prošnje; ravno tako jednota ne sprejme prošilk, ki so v materinstvu.
- Jednota dalje ne sprejme prošleev, ki so že prejeli kakšno odškodnino za telesne poškodbe ali odpravnino pri S. P. J. ali pri katerikoli drugi podporni organizaciji;
- če delajo kot profesionalni stavkokazi, ali ako so ob času stavke zaposljeni kot oboroženi čuvaji; nadalje špijoni v delavskih organizacijah;
- dalje se ne sprejemajo prošlee, ki delajo kot streljači v nevarnih rudnikih in ki s tem riskirajo svoja življenja za višjo kot je pa določena za take službe v varnih jamah od unije in družbe; če delajo v smodničnici ali tovarni za izdelovanje razstreljivih snovi; če so člani policije ali sodni biriči, izvzemši če so po zakonu kot državljani začasno primorani opravljati tako službo;
- ki so znani kronični pijanci, ali če se preživljajo nečastno, niti takih, ki so bili kdaj kaznovani z zaporom za kakšno zločinsko dejanje proti osebni lastnini, ali če so poneverili društveno imovino pri kateri drugi organizaciji;
- ki so ostali na dolgu z rednim in izrednim asismentom, pri kateremkoli društvu S. P. J., dokler ne poravnajo dolga.

2. Krajevna društva se morajo strogo ravnati po 1. točki tega člena. V slučaju, da kateri prošlee, v smi-

slu tega člena ni sposoben za člana, zamoči katerokoli stvar, ki je navedena v 1. točki tega člena, ali če prošilka zamolči nosečnost, nima nobene pravice do podpore in odškodnine in dediči takih članov nimajo nobene pravice do posmrtnine. Društvo mora takoj pride na sled takim članom, ki so s sleparstvom prišli v jednoto, uvesti strogo preiskavo in jih postaviti pred proro, in če se dožene, da so krivi, jih mora društvo nemudoma izbočiti.

3. Če katero društvo vedoma sprejme nesposobnega prošilca kot so navedeni v 1. točki tega člena, ali če pozneje ne stori nobenih korakov napram članu, o katerem se izve, ad je pri vstopu zamolčal svojo nesposobnost, mora gl. tajnika po prejemu evidenc takoj zatožiti dotično društvo pri gl. porotnem odseku in zadnji mora, ko se dožene krivda, naložiti temu društvu strogo kazeno, medtem ko mora biti dotični nesposobni član izobčen iz društva in jednote in nima napram njemu niti napram njegovim dedičem nobenih obveznosti.

4. Vsač član je sam odgovoren za vse svoje podatke in izjave pri vstopu v društvo in jednoto. Če se pri sprejemanju člana društvo ni ravnalo kot predpisujejo pravila, nima jednota nobene obveznosti napram takemu članu. Ako ima gl. tajnik obtožbo ali če pride sam na sled, da je član pri vstopu v društvo in jednoto kršil pravila, ali če se pri sprejemanju člana ni društvo ravnalo po pravilih, mora takoj uvesti preiskavo, in ko ima dokaz, da je član kršil pravila, ali če jih je društvo, mora zahtevati od društva, da ga izključi. Če se pri preiskavi dokaže, da je član, ki je predlagal prošilca, vedel o nesposobnosti prošilca in če je preiskovalni odbor zamenjal dolžnosti in je poročal društvu neresnico o stanju prošilca, mora gl. tajnik zahtevati od društva, da ga strogo kaznuje. Vsa društva se morajo pokoriti zahtevam gl. tajnika; če društvo ne izvaja vseh zahtev (Nadaljevanje)

Dr. Avgust Korbar:

Zdravstvo

Rak v jabolku in na glasilkah

Tega raka spoznamo lahko že precej zgodaj. Bolnik ima po navadi težave pri požiranju, poleg tega pa je jako sumljiva hripavost, ki ne neha, čeprav jo še tako zdravimo.

Rak predpasnice — ščitne žleze

Ta rak nastopa navadno le pri golšavih ter razmeroma zgodaj povzroča bolečine. Pri raku golše postane del golše trši, se še bolj poveča — kot krogla. Bolečine pa se širijo proti ušesu, tilniku, spodnji čeljusti itd.

Rak požirala

Oteklina v požiralu ovira požiranje hrane zato, ker zoži požiralo, bolniki morejo sčasoma požirati le kaasto in tekočo hrano. Ti bolniki naglo hujšajo. Težave v požiralu utegne povzročiti seveda še kaka druga bolezen, vendar pa je vsako oteževanje požiranja sumljivo na raka.

Tudi za rakom v požiralniku bolehajo pogosteje moki kakor ženske. Vzroki za to so isti, kakor pri raku ustne votline.

Rak v želodcu

Moški imajo tudi tu sicer večino, vendar pa tudi pri ženskah rak v želodcu ni redek. Rak v želodcu v začetku nima nobenih pravih znakov. Bolnik čuti neko težino in pritisk v gorenjem delu trebuha, zlasti po jedi, ter nima apetita. Meso, ki ga je prej rad jedel, mu postane odvratno, večkrat se mu peha, često je zaprt. Človek bi mislil na želodčni katar ali nervozo. Toda kljub zdravilom ti pojavi ne izginejo. Oteklina se pri raku v želodcu težje otipa. Kasneje šele pri želodčnem raku nastopa bljuvanje hrane, in sicer čez več ur po jedi, večkrat pa bolnik povrača tudi neko temno maso, podobno kavnemu usedku, kar pomeni, da je rak začel krvaveti. Blato je v tem primeru črno kakor po borovnicah. Velike važnosti je, da bolnik takoj pri prvih pojavih pride k zdravniku, dokler je operacija še mogoča.

ne gostilne in ne avta. Mesto tega pa ima koso in pikon za v naš rudnik. Poglej kam pridemo prebrisani.

Veliko pozdravov od Riževih. Stari je umrl pred dvema tednoma. Tudi Sandra Te pozdravlja in pravi če se še kaj spominjaš starih barak.

Še enkar sprejmi od nas vseh srčne pozdrave, Ti in svakinja, še prav posebno pa moja mala vijolica Emica.

Tvoj brat.

Rak v črevesju

Redko najdemo raka v ozkem črevesju, često pa v širokem. V črevesju se rak razvija lahko na več načinov; lahko kot oteklina neravne površine, ki kmalu popolnoma zapre prehodnost v črevesu. Bolnik ima v tem primeru lanke bolečine, menjaje ima driske, potem je spet zaprt, hujša, ker nima apetita. Obolelo mesto se čuti kot oteklina, v blatu pa najdemo sluzaste in krvave primesi. Druga oblika črevesnega raka se širi le ploskoma ter le počasi zapira prehodnost črevesa, dokler ga nenadno popolnoma ne zapre, in to največkrat brez kakega nam znanega vzroka. Opasnejša je ta oblika zato ker ne povzroča prej nikakih težav. Jako čest je rak danke. Oboleli tozi nad pritiskom v križu, često ga sili na blato, navadno je zaprt. Stolica je pramešana sluz in kri. Pozneje povzroča ta rak strašne bolečine.

Rak na maternici

Največ seg ovori med ženami o tem raku, ki je skoraj enako čest pri tistih, ki imajo otroke, kakor tudi pri tistih, ki jih nimajo. Čudno je to, toda narava dela po svojih zakonih, ki jih še ne poznamo. Zmerom bolj se širijo glasovi priznanih specialistov, da je splav v veliki meri kriv, da je rak na maternici tako čest.

Kakšni so začetni znaki raka na maternici? Sumljiva je vsaka krvavitev iz maternice, ki ni v zvezi z rednim mesečnim perilom; posebno sumljivo še pri ženah, ki so že izgubile mesečno perilo, a začno čez nekaj časa spet krvaveti. Ta izcedek iz maternice je navadno krvav, take barve nekako kakor voda, v kateri smo oprali sveže meso. Sumljiva je tudi vsaka krvavitev po občevanju. Izcedek iz maternice postane sčasoma gnojen in tako strašno smrdi, da nihče ne more obstati poleg bolnice. Bolečine nastopajo jako pozno, postanejo pa neznosne.

Če žena ne pride pravočasno k zdravniku, se rak širi dalje v mehur ali v črevo, ali pa na obe strani; tu je pač že vsaka pomoč brezuspešna. Zdravnik le še skrbi, da olajša strašne bolečine, dokler bolnice ne reši smrt.

Rak na jajčniku

Vzrokov za raka na jajčniku ne vemo. Prvi znaki bi bili pritisk in težina v križu in spodnjem delu trebuha; če se rak jako razširi, velik trebuh, kesneje vodenica. Silne bolečine, povračanje in neredna krvavitev iz maternice so pojavi, ki vzbujajo sum za raka na jajčniku.

Rak vnanjega spolovila

Ta rak se pojavlja pri moških in ženskah rajši na mestu prejšnjih čirov, ki so nastali zaradi sifilisa ali pa kapavice. Zanimivo je, da rak vnanjega spolovila pri Židih, ki so obrezani, skoraj nikdar ne nastopa.

**

S tem smo podali čitateljem v glavnem prve pojave raka. Opozorjeni ste tedaj, na vas pa je, da takoj, kakor hitro se vam zdi, da imate težave, ki bi bile sumljive na raka, greste k zdravniku, kateremu pač zaupate. Ta bo ali vaš sum odvrnil ali pa vam nasvetoval zdravljenje.

Katerih pripomočkov se poslužujemo za zdravljenje raka

Najstarejša pripomočka sta nož in razbeljena kovina. Največkrat je operacija z nožem tudi edina pomoč, ki za rakom obolelemu reši življenje. Včasih, prav posebno pa tam, kjer operacija ni več mogoča, se zdravniki poslužujejo razbeljene kovine, da uničijo, kolikor je mogoče rakasto tkivo.

Poleg noža in ognja pa služijo zdravljenju raka tudi še röntgenski in radijevi žarki, ki večkrat omogočajo, da se doseže popolno ozdravljenje tudi v primerih, kjer je bil prej bolnik izgubljen. Večkrat nam šele prejšnje obsevanje s temi žarki omogoči poznejšo operacijo. Röntgenske aparate imajo po vseh bolnišnicah, radium pa imajo v Beogradu in Zagrebu, kjer je tudi poseben oddelek za zdravljenje za rakom obolelih oseb — z radijem.

Ali se moremo očuvati raka?

Zanimivo je, da narodi, ki živijo še popolnoma preprosto naravno življenje, raka skoraj ne poznajo, čeprav je razširjen po vsem svetu. Nasprotno pa je v krajih z večjo tako zvano civilizacijo (omikanostjo) rak bolezen, ki utegne zavzeti kmalu prvo mesto med vsemi boleznimi. Vidi se torej, da je civilizacija razen strojnih pušk, strupenih vojnih plinov in drugih takih dobrin prinesla tudi večjo umrljivost za rakom. Seveda, sedaj je vse drugače, kakor je bilo v starih nemodernih časih. Časopisi so pisali svoj čas, da bomo kmalu v nekaj kroglicah užili hrano za ves dan. Konserve, pokvarjene jedi, ostre začimbe, silni konsum alkohola in tobaka, pa naša okolica, polna strupenih plinov iz tvornic, avtomobilov in tako dalje, vse to pač ne koristi zdravju.

Preprosto življenje v prahu in dima prosti narodi, preprosta hrana brez ostrih začimb in td., moderna higiena in zdravstvena prosveta ljudstva — pa rak najbrže ne bo več tako strašilo.

Znano je, da se nagnjenost do raka podeduje. Zato naj vsakdo pazi, preden se poroči, da ne bo izvoljena oseba iz rodbine, kjer je rak deden. Posebno če sta oba, ki se namerjata vzeti, iz takih rodbin, je precejšnja verjetnost, da bodo tudi otroci nagnjeni k tej bolezni.

Čuvajte pa se sploh vseh bolezni, zakaj rak ne napade popolnoma zdravega organa.

Če pa ste opazili, da nekaj ni v redu, če vam te težave vzbujajo sum na raka, ne čakajte, ne odlašajte, ampaka pojdite takoj k zdravniku, ki je zato tu, da vam v teh primerih svetuje in da čuva nad vašim zdravjem.

(Konec)

CIRIL KOSMAČ:

Kraška sinfonija

I.

Pred davnimi, davnimi leti so prihajale na ta božji svet še tako dobre zime, da sem bil otrok. Sneg je ljubi Bog z neba na zemljo sejal, krog brda je stric Veter pihal, siva Lakota pa je bila šele v povojih in zaradi tega ni mogla hoditi križem sveta. Takrat sem bil jaz še majhen. Sedel sem v izbi na gorki tolminski peči in se stiskal k materi, ker me je bilo teme, ki je prihajala iz vseh kotov, neznansko strah. Mama pa je vzela v svojo žuljavo dobro dlan mojo otroško glavo in mi je šepetala na uho neskončno dolgo pravljico o dobri materi, ki je šla v svet svoje otroke — izgubljenec iskat, jih ni našla in je umrla v snegu.

Tista pravljica je bila zelo dogla in mene je bilo strah.

Dandanašnji ni nič več tistih dobrih zim. Dandanašnji mraz nastilja sneg, in lakota prihaja z njim. Tudi majhen otrok nisem več. Velik otrok sem in daleč v svetu. In nikamor ni zame iz tega sveta tako daleč kakor domov. Matere nimam več, še predno sem otrok-izgubljenec postal, je odšla, da se ne povrne več. Tudi tolminske dobre peči nimam več. Samo materina pravljica mi je ostala na dnu duše, smrt v snegu in strah.

In danes, ko eno od teh smrti zapišem, me je še zmerom strah.

II

— Danes, danes pa prav za gotovo pride pismo! — je odločna rekla sama sebi mati. Stopila je na prag, da bi jasneje videla če morda že ne prihaja pismonoša. Uvele, usehle oči so se ujele v zimsko pokrajino. Ves ogenj, kar ga je še bilo v starkinih očeh, je zagorel in zažgal polmrak. Ampak obsvetil ni ničesar. Obupno se je zvijala cesta čez gmajne in brda in bila je prazna, sovražna, mrzla. Da bi po taki cesti sinovo pismo prišlo, je res nemogoče.

— Nič, nič, — je zamrmrala starka in se vrnila v kuhinjo. Počenila je k ognju na ognjišče in se zastrmela skozi okno.

Zadnje dve leti je stara Marija Lukša žive-la samo od pisem. Mož ji je bil v vojski padel

na Doberdobo. Tilka, hčerka edinka, se je bila pred štirmi leti nekam zgubila. Z italijanskim brigadirjem se je bila spečala — da ta Tilka ves oče, sama kri — in je zbežala z njim in kje je danes sam bog ve. Govorili so, da je med "tistimi" v Milanu. Govori se marsikaj, resnice pa ni vedel nihče. Mati je sklenila, da pozabi nanjo. Na zunaj je to tudi držala. Sree pa jo je sleherni večer spomnilo nanjo in marsikatera solza je zdrknila med gubami starih lic. Še najdelj časa sta ji ostala sinova Albin in Vladimir vesela fanta, muzikanta po volji božji. Igrala sta v Trstu, dokler ni bil Albin primoran zbežati čez mejo, Vladimir pa konfiniran.

Tako je mati ostala sama v napol razpadli kraški bajti, sama s svojimi mislimi in trpljenjem, sma v pisanju in v pričakovanju pisem.

Že skoraj pred mesecem dni je bila pisala Albinu in Albin ji še ni odgovoril. Kaj je popolnoma pozabil nanjo, se je žalostila mati. Ne to ni mogoče. Da bi jo pozabil on Albin, njen najstarejši, njen otrok, spočet in porojen od ljubezni, to je res nemogoče. Saj je ta otrok tako ves njen. Prav njene oči ima velike, globoke pa tako neznansko črne. Tudi ima vso njeno, robot je včasih moj Bog kdo pa ni drugače pa je tako silno mehak in občutljiv, kakor ona. Da in tudi zjoe se prav tako lahko kakor ona. — In ji ne odpiše. Tako lepo mu je pisala. Še Lovrički je dala pismo prebrati in Lovrička se je zjokala, tako lepo je bilo napisano. In on, Albin, ji ne odpiše. Včeraj je prejela pismo od Vladimira. Šele pred dobrim tednom mu je pisala in je že odgovoril. Pisal ji je njen drugi sin da se mu še dobro godi, da hodi po otoku lovi ribe, čita knjige in vedno, prav vedno misli nanjo. In prosi jo, naj na sveti večer le naredi jaslice v kotu pri mizi, kakor vsako leto in naj eno lučko tudi zanj prižge. — Ubogi Vladimir! — je vzdihnila in solza je zdrknila po uvelem licu in je kanila v pepel. Da mu je še dobro, piše. O dobro! Ona, Marija, prav dobro ve, kakšno je to tisto dobro. Tudi rajnki ji je s fronte pisal vesele rdeče dopisnice, da mu je dobro pa je umiral.

Grenko je zmajala z glavo da so ji sivi lasje bridko zdrseli na čelo. Podtaknila je, da je ogenj veselo zaevrčal. In oči so ji spet ušle skozi motne šipe na cesto.

— Albin — je zastokala polglasno, hrepenče, pričakujoče. Kaj so nam zaplenili na njej pismo? Ne, to ne! Nič takega mu ni pisala. Samo o burji, o Krasu, o Vladimiru, o sebi, o pomladi ki jo tako težko pričakuje, mu je pisala. Nič takega prav nič takega, še da je lačna mu ni omenila. — Ej, je vzdihnila, morda pa spet kaj piše, kako zgodbo. Da, res, kaj piše in tako nima časa. Kadar bo dokončal ji bo pisal, da jo preseneti, da jo razveseli, morda ravno za božič.

— Da me razveseli, — je mrmrala in ozka usta so se razlezla v majhen smehlaj. Oči so se zaiskrile in čez gube na licih in čez razoro-eno čelo je za hip zavel žarek veselja.

Burja je žvižgala. S prečudno visoko pesmijo je hitela čez deželo. Šumela je v vrhovih borovcev, brinjeve grmiče je privijala k tlom, iz kamnolomov je dvigala goste oblake rezkega kamenitega prahu. Mati je nemela v divji ples in zdelo se ji je da burja ziblje ves Kras, da ga z neznansko brzino vleče nekam silno daleč v nepoznane kraje.

Materine oči so bile negibne. Ležale so v lobanji, kakor dve mali ledeni jezera. Na njih gladini se je zrcalil svet, ki je bil razlit tam zunaj brezmejen, neskončen, podoben sivi večnosti. Od bajte je tekla preko gmajn in brd posejanih z borovci, ki so nemeli med skalami, kakor ogromna, široka jahta črnih plahutajočih ptičev, preko brajd, v kateri je v jeseni zorel rdeč, sočen, krvavoživ teran, preko glasnih kamnolomov, kjer so nekoč — dokler jih niso Lahi pregnali — kraški kamenarji rezali kraški kamen v joku in smehu, vse dni od rojstva pa preko mladosti in pesmi, do zrele moške dobe in sive uvele starosti. Preko vse te sive, žalostne dežele se je krog kamenitih bajt prepletala široka cesta, kakor dolga, debela raševinasta rjuha. Po tisti le cesti so romali spomini matere vse do Doberdoba in tam, kjer se je čez brdo cesta prelila na Trst, so se prelili tudi starkini spomini.

Trst, je mislila starka. Trst je šumel tam zadaj za tistim skalnatim robom v divji žalostno prehitvajoči pesmi napolnjeni z lakoto, prostitucijo in tesnobo ugašujočih sre. Da, tam je Trst, lastnik morja, daljnega, širnega, neskončnega. Tam je tisti Trst v katerem je sedež lakote za vso deželo, sedež biča, ki žvižga čez Kras.

V svoji mladosti je bila Marija Lukša večkrat v Trstu. Zdel se ji je vesel, živ in brezmejen, hiša pri hiši, ure in ure. Kasneje je hodila v Trst, ko sta tam igrala njena dva sinova. Bila je v Politeama Rossetti in v Verdi. Mnogo lepša je videla tam. Še danes se spominja Trista-

Diplomirana babica ANA CHARPOVA

v Pragi in Buenos Airesu

Ima odlgoletno prakso v porodnišnici v Pragi in v bolnici Rawson v Bs. Airesu. Sprejemajo se penzionistke, posebno s kampa.

calle COLOMBRES 178
U. T. 62 Mitre 3755
(1 kvadra od Rivadavia)

IZKUŠENA BABICA

FILOMENA BENEŠ DE BILIK,

diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni, vse ženske bolezni. Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo na dom. Ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer

LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Buen Orden 3389 — Bs. Aires

Restavrant "OSORIO"

Edino slovensko zbirališče

Vsako nedeljo ples.

Lepi prostori, pripravno za svadbe
CENE ZMERNE — Prenočišče po 70 cent.

Se priporoča lastnik

EMILIO ŽIVEC
OSORIO 5085 PATERNAL

na in Izolde. Najbolj pa ji je ostala v spominu godba: saj sta vendar igrala sinova. O ta dva, ta sta bila od Boga poklicana, da nalije ta človeku solze v oči s svojo godbo in veselja v dušo. To je bilo še v prvih letih vojske. Kasneje sta moralā oba na fronto, Vsak po dve leti sta žrtvovala, vrnila sta se trudna in oslabela, nasičena vsega. Čemu sta se pravzaprav vojskovala nista vedela. Zdaj vihra v Trstu tuja zastava in ta še tisočkrat okrutnejša od prejšnje.

Taki le spomini so se peljali skozi možgane Marije Lukše, ko je njeno oko zagledalo da-leč tam na ovinku ceste motno piko.

— Prihaja! — je vztrepetal v njej. Naslonila se je, na podoknice in strmela v motno piko, ki se je bolj in bolj bližala. Če je pismo-noša in če nese pismo zame pol litra terana do bi in črno kavo skuham, je sklenila. Motna pika pa se je bližala in bližala, počasi se je zmotal iz nje pismonoša in stopil proti bajti. Vstopil je in ji dal pismo. Mati je na mah pozabila na teran in kavo, niti slišala ni kdaj je pismonoša precej trdo zaloputnil z vrati in odšel. Hlastno je pretrgala ovoj in brala pismo.

Ljuba mama!

Oprosti mi, ker ti tako dolgo nisem odpisal. Tvoje zadnje pismo mi je vzbudilo tako hrepenenje po domu, da sem se vsedel in izlil svojo notranjost na papir, v godbo. Spisal sem "Kraško simfonijo". Simfonija, to je veliki spev. In ravno ti si mi dela misel, in kakor si mi ti pisala, ravno tako sem "Kraško simfonijo" razdelil na štiri dela: Kraška burja, kraški jetnik, kraška mati, kraška pomlad. Hvala ti mama, ti ne veš kaj si mi dala in kaj mi še zmerom daješ. Ne bom ti pisal dolgega pisma. Prosim te, mama, preskrbi si potni list in pridi k meni. Želel bi, da bi bila na sveti večer pri meni, ko se bo moja simfonija prvič izražala. Čakam te

Tvoj Albin.

— Hvala lepa za tvoje pismo, mama, hvala lepa za tvojo misel, mama. Ti ne veš kaj si mi dala, mama, — je zlogovala starka. Roka ji je omahnila in pismo ji je zdrknilo v predpasnik. Oči pa so bile žive. Ves nekdanji ogenj lepe ženske v njih. Njena ušesa so prisluškovala pesmi burje, ki je žvižgala v opažih in zdelo se ji je, da sliši sinovo simfonijo, sinovo godbo o kraški burji.

— Da naj pridem, mi piše. Da bom zraven na sveti večer, ko se bo njegova pesem prvič igrala, se je čudila sama sebi. — O saj sem vedno rekla, ta moj Albin, ta moj otrok, zaradi katerega sem toliko pretrpela, je vendar nekaj posebnega. Saj sem vedela, o saj sem vedela. Ampak, da sem mu jaz dala misel, prav jaz uboga starka, ki mi že dve leti nihče ni rekel mama, ki živim sama v svojih sedemdesetih letih, od vseh zapuščena v tej razpadli bajti, — se je veselila.

In oči so ji sijale. In zdelo se ji je, da tam zunaj cvetejo lepe rdeče rože. Tako živo je zasanjala o rožah, da je na glas pokarala sama sebe:

— O ti neumnica, ti trapa stara ti. Na otročje mi gre pa v sanje verjamem. Le kako bi mogle teden dni pre bdožičem cveteti rože.

Vstala je in začela kakor v sanjah zbirati po bajti stvari, ki jih vzame s sabo za na pot, in jih nositi na mizo. Ko je bila miza zvrhana

razne starine in se je ozrla krog sebe, kaj naj bi še vzela, jo je s stene pogledala Vladimirjeva slika.

— Ti, — je vzkliknila i nsi pokrila z rokama oči. — Ne, ne, Vladimir, nikamor ne grem. Saj te vendar ne smem pustiti samega. Odit sem mislila, — ji je srce kar vpilo od groze. — Saj Albinu je lažje kakor tebi. Tebi še violine niso pustili vzeti s seboj, da bi se kedaj lahko zjokal vanjo.

Noč je Marija Lukša prebila v nekakem polsnu. Albin, Vladimir in Tilka so vso noč blodili krog nje. Bila je z Albinom. Violino je držal pod pazduho in jo je peljal v bajno razsvetljeno gledališče in vsi so se mu klanjali in ko je stopil na oder so mu ploskali, ploskali, ploskali. Tudi ona je ploskala in zraven nje je ploskal Vladimir. Kar naenkrat je utihnil šum in znašla se je pri Vladimirju. Sedela sta na skali ob morju, na silno divjem otoku. Za Vladimirjem je stal črn divjak in je vihtel nad njim težek s trnjem opleten bat. Zdaj, zdaj bo bat padel po sinovi glavi. Privila se je k njemu, zakrila ga s svojim šibkim telesom in zaprosila: — Ne, njega ne, mene rajši. Ali ne vidite, da je že ves krvav! — Bat pa se je nižal. Skoraj je imel že pasti na njen hrbet, ko je kar naenkrat planila izza skale Tilka. — Ne, ne, moja mater, ne. Mene, mene ki sem grešnica, dajte. Nikar ne udarite matere. Hčerka naj za mater vse udarec prejme. Za njo sem že jaz sama velik udarec. — In bat je žvižgal po zraku, žvižgal tako glasno, kakor kraška burja. In nekdo je tisti žvižg spremljal na violini. Ozrla se je. Na skali je stal Albin v črni obleki, z razkuštranimi lasmi in igral, igral divje, in za njim je bilo vse polno ljudi, ki so ploskali in vpili: Živijo! Kraška simfonija.

Starka se je zdramila in pomela oči. Mislila je da bo resnično videla pred sabo vse tri otroke. Pa ni videla ničesar. Samo burja je divje, oglušujoče žvižgala v opažih.

— Šla bom! — je rekla, ko je bil dan.

Vstala je in čutila se je mladotsna in živa, mlada. Nič ni našgala ognja, ogrnila si je plet in šla v vas.

Vrnila se je okrog poldne. Prodala je vse, kar je bilo prodati mogoče. Ogrado terana je kupil sleparski italijanaš Francovich, oštir salarnski. Kozo-edinko, je kupila Lovrička za dvajset lir. Uboga kozal Bajta. No bajta ji je ostala. Nihče je ni hotel kupiti. Da je prestara so rekli, vsa razkopana, vsa zanič, da pušča, da je na vetru in še vse polno drugih slabosti so ji očitali tisti borni čemerni bajti, stari nad pet rodov. In kočno, kdo pa pravzaprav potrebuje hiše Nihče. Za kasarno pa je pre-majhna. In tudi, kaj se bo mari jokala, če je ni mogla prodati. Kadar bo tista pomlad, da se bodo povrnili lahko, vsi, še Tilka, na Kras, bodo nekaj dni med temi zidovi zaživeli staro kraško življenje.

Popoldne je potegnila izpod šupe vozico in naložila na njo omaro, stare cape in še vse drugo, kar se da prodati v starini. Z denarjem, katerega izkupi plača takse za potni list, zdaj pa ji ga bodo gotovo dali, saj bo plačala. Še enkrat je šla v bajto in se posbeej poslovila od vsakega prostorčka. Poiskala je steklenico starega terana, ki ga je hranila za sina in jo stlačila na vozico. Potem je zaklenila vrata s skrbjo, dala ključ pod prag, kakor bi se imela že zvečer vrniti. Z raskavo dlanjo je še slednjič pobožala zid, plesnjiv zid, se pokrižala, rekla zbogom in šla na pot.

Za borih petdeset lir je pri starinarju židu Leutenbergu v Starem mestu prodala vse z vozico vred. Ostala ji je samo steklenica z vinom in majhna cula. Odpravila se je na Questuro.

— Po potni list sem prišla! — je rekla.

— Potni list? Za kam, za koga? — so se začudili.

— Zame, za Marijo Lukšo.

— Pridite danes teden. Tako kar naenkrat ga vam ne moremo dati. Moramo pač prej vprašati županstvo, orožnike.

— Ampak jaz sem že vse prodala. — je zajec-ljala starka. — Tudi plačam — je dodala.

— Prodala? — se je zakrohotal uradnik. Prej imejte potni list v rokah potem prodajajte!

— K sinu grem!

— Da, da, k sinu. Ga dobro poznamo. Spomenik mu bodo kmalu postavili v Ljubljani. Kaj ne? Slaven je postal, — so se ji posmehovali.

— Ampak le kam naj grem? — je zastokala mati.

— Ven! — je kratko odsekal uradnik.

Kolena so ji klenila in mahnila jo je skozi vrata.

Prve luči so se prižgale, ko je obstala na ulici. Krenila je proti Krasu. Tesno je držala k prsim steklenico in cula jo je tlačila k tlom. Zdelo se ji je, da jo vsi tisti obrazi, ki so drveli mimo nje, gledajo z lakomnimi očmi. Steklenico bi ji radi vzeli. Ne, ne tako kruti vendar ne bodo, da bi jo za sina oropali.

Morje. Mesto. Sama. Trst je bežal od morja proti Krasu, kakor bi že vendar začutil, da je edina njegova rešitev v zaledju.

Luči. Luči.

Starka je stopila iz mesta, v mater je udarila burja. Zagodrnjala je starka, pa si je omi-

Veliki zavod "RAMOS MEJIA"

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914).

KOZA: Kronični izpahi, mozoljčki: Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.

ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenja, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

ZELODEC: upadel, raširjeni, kisline, težka prebava, bruhanje, rane.

ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, USESA: vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

ŽENSKE BOLEZNI: maternica, jajčnika, neredno čiščenje.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Pregled brezplačno

GOVORI SE SLOVENSKO

Plaza Once

Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 3—12

slila sinove simfonije: — V štirih stavkih sem napisal svojo simfonijo. Prvi: Kraška burja.

Kraška burja.

Z nekim čudnim veseljem in ognjem, se je mati vrgla vanjo. Zravnala s eje, da jo je veter objemal vso. Majali so se bori, brinje se je huli k tlom. Sneg je padal od nekje in cepal v obraz matere Marije, ki je šla v burjo in ponavljala:

— Čez teden dni dobim potni list. Ravno prav bom se prišla. Naravnost v gledališče iz vlaka.

Cesta pa je bila neskončna in stare noge trudne.

— O bajta, bajta kje si? — je zamrmrala starka. — Kako rada bi se odpočila.

Pohitela je. Tekla je. Noge so postajale svinec.

— Bog me hoče kaznovati, ker sem zapustila Vladimirja, — se je zdramila. O Bog trudna, trudna.

Omahnila je na beli cesti. Potegnila se je pod brinjevo grmičje.

— Čez teden dni, da čez teden dni, Albin, Vladimir, — Tilka. —

Zleknila se je in tesno stisnila k sebi steklenico.

— Kraška simfonija, kraška burja. Čez teden jo bom slišala in nič več ne bo mrz ta krat. Prvi stavek kraška burja, ki neznansko divje vrši čez Kras, čez našo deželo, borovec zviija brinje pritiska k tlom, sneg meče človeku v oči. Kraška mati, o kraška mati, ki za svoje otroke vse pretrpi in vse da. Ječanje jetnikov. Vla—di—mir. V—l—a—d—i—m—i—r. Pomlad, pom—lad, p—o—m—l—a—d....

Odvila je steklenico in naredila požirek terana.

— Pomlad bo prišla. Po—ju—traj—šnjem, ju—tri, so zlogovale ustnice.

Glava je padla na žepek. Trudna.

Roka je omahnila.

In rdeče vino se je z zamolklim kлокotanjem stočilo na belem snegu.

III.

Neskončno dolga je pravljica. Vladimir je pisal. Albin je pisal. Še Tilka je poslala pozdrav. Pismonoša ni vedel kam s pismi: otrokom jih je dal. Do materinih oči niso več prišla, ker jo je srečala smrt v snegu.

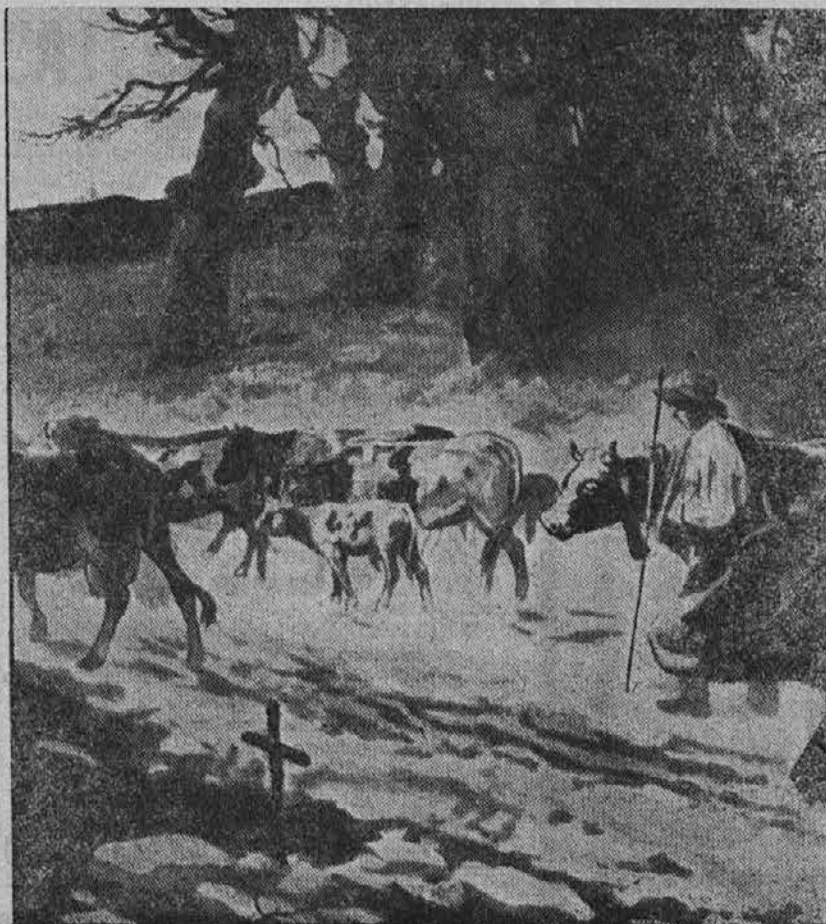
Zgoraj: Balon s katerim sta američana major William E. Kepner in kapitan Albert W. Stevens poletela v stratosfero.

Levo: Nemški diktator Hitler, ki je po smrti Hindenburga popoln gospodar Nemčije.

Francezi pravijo, da Hindenburg ga je še nekako krotil, sedaj pa da se bo treba pripraviti.

Kdo bo bodoči predsednik republike je vprašanje. Morda Hitler sam. Lahko pa bo tudi delal nato, da se povrne bivši cesar.

Spodaj: Avstrijski "Heimwehr" na pohodu.

Krakov, ki je močno poskovan od zadnje velike poročnice.

Zgoraj: Mlada Indijanka, ki živi naravno v naravi, kot jo je Bog ustvaril.

Desno: Slovenski pastir, ki je gotovo marsikateri tudi tukaj ter obuja spomine na zlate čase, ko je brezakrbno ukal po planini.

Človeštvo išče poti v vesoljstvo

Poleg mnogih tehničnih pridobin, je današnja veda pričela osvajati stratosfero. Ni izključeno, da bodo nebesni svetovi nekega dne dostopni človeku. Saj naša zemlja, ki je bila še do nedavno velika in nepoznana za človeka, postaja že skoro mahjna. Ni ga kraja kamor bi človek ne prodr. Na Severni tečaj, na Južni tečaj, v temne džungle, v morskih glo-

binah, povsod tod je bil človek. Človeški duh pa ne počiva. Prišel je iskati poti v še nedosežno in človeku nepoznano vesoljstvo.

Ravno te dni sta poletela v stratosfero američana major William E. Kepner in kapitan Albert W. Stevens, ki pa nista dosegla niti višine, ki jo je dosegel profesor Piccard in še manj višine, ki so jo dosegli ruski znanstveniki, ki so potem tako žalostno končali.

Našim čitateljem prinašamo v naslednjem zanimive podatke ruske ekspedicije v stratosfero:

Prvi ruski stratosferni balon je bil velikanski s 24,340 m³ prostornine in 36 m premera. Pri takšnem obsegu je bilo skoraj najtežje rešiti problem, kako bi balonskemu plašču dali čim manjšo težo, kajti od tega je bilo v prvi vrsti odvisno, kako daleč se bo orjak povzpел v stratosferne višine. Blago za plašč, kakšnih 5000 m, je bilo treba izgotoviti doma in bilo je nekaj dvoma o tem, da-li bo zadostno lahko in da-li bo utegnilo pod vplivom ultravioletnih žarkov preprečiti uhajanje vodikovega plina. Po mnogih poskusih se je vendarle posrečilo izdelati blago, ki je bilo dosti lažje in obnem bolj gosto od tistega, ki ga je uporabljal prof. Piccard. Vrh tega so si zanj, omislili prevleko, ki je dajala absolutno jamstvo za njegovo neprodušnost. Zanimivo je, da sta izumili to prevleko dve ruski inženirki iz novovrstnega domačega gumastega tvoriva. Pet in dvajset plasti tega tvoriva so namazali na blago, a vendar je njih skupna debelina znašala komaj 3 stotinke milimetra!

Gondolo so izdelali po načinu Piccardove gondole kot veliko kroglo iz aluminijastih pločevin in so pri tem uporabili 5000 zakovic. Pri tej priliki so prvič uporabili dodatno pripravo, ki naj bi ublažila katastrofalne sunke v primeru prehitrega padanja. Preizkusili so najprvo celo vrsto prožnih kovinskih vzmetnih sistemov, ki se pa niso posebno obnesli. Tu je opazovanje nekega inženirja čisto slučajno potrdilo staro resnico, da so najgenialnejši pripomočki obnem tudi najpreprostejši. Pri spuščanju padal z registrirnimi aparati je ugotovil, da so ostali nepoškodovani instrumenti na padalu, ki je imelo za improvizirano gondolo dve navadni vrbovi košari. Na tej podlagi je potem skonstruiral blažilec sunkov iz vrbovega šibja, ki se je pri padcu na tla postopno lomilo od spodaj navzgor in prejelo tako najhujši sunek nase. S to preprosto napravo so konstrukterji podali jamstvo, da se letalcem v gondoli pri padcu na tla ne bo nič zgodilo in da bodo ostali dragoceni registrirni instrumenti celi, dočim so se pri obeh Piccardovih poletih, kakor znano, deloma poškodovali.

Na prav tako umen način so Rusi rešili vprašanje, kako bi letalce obvarovali silnega mraza, ki vlada v stratosferi. Piccard je to vprašanje rešil tako, da je prvič gondolo prebarval pol belo in pol črno. Posebna vrtilna naprava naj bi gondolo obračala proti solncu s črno pobarvanim delom tako, da bi ta del srkal toplotne žarke in ogreval notrajnost gondole. Toda vrtilna naprava je med poletom odpovedala in posledica je bila ta, da sta Piccard in njegov spremljevalec trpela zdaj zaradi strahotnega mraza, zdaj zaradi strahotne

vročine. Drugič je Piccard gondolo prebarval enakomerno sivo z uspehom, da je v njej med poletom vladal mraz 15 top. Celzija. Rusi so zagrabili stvar z druge strani. Površino gondole so prekrili z 10 mm debelo klobučevino in to so prevlekli s plantom, ki so ga pobarvali svetlo modro. Rezultat je bil ta, da so med vožnjo imeli v gondoli znosno toploto 15 do 30 stop. C. Gondola pa je bila navzlic tem ukrepom lažja od Piccardove.

Na stotine in stotine poskusov so izvršili, da najdejo pravo vrsto vrvi, ki bi vezala gondolo ob plašč in bi v stratosfernem mrazu ne postala krhka ter se pretrgala. Kako težka je bila stvar s temi vrvmi, je razvidno iz tega, da se je ena med njimi med poskusom pretrgala in so potem napravili kakšnih sto poskusov ob različnih temperaturah, da doženejo, katera "kritična temperatura" jo je napravila krhko. Nazadnje pa se je izkazalo, da je bila vrv že prej sama poškodovana. Tudi vse merilne in navigacijske instrumente so izdelali Rusi pod nadzorstvom strokovnjakov sami, so vsakega preizkusili nešteto krat in se je izkazalo, da so izvrstni.

Tako pripravljen in opremljen se je moral vzlet posrečiti, kakor vemo, da se je posrečil. Balon je dosegel rekordno višino nad 19.000 m in znanstveno gradivo, ki ga je zbrala ekspedicija, je bilo nad vse veliko. Doslej sicer še ni popolnoma obdelano, a kar je obdelanega, je nad vse zadovoljivo. Tako so ugotovili, da znaša zračna temperatura tik pred vstopom v stratosfero okrog 62 stop. pod ničlo, v njej pa do višine 19.000 m med 53 in 56 stopinj pod ničlo in je torej nekaj višja. Drugič so dognali, da postaja zrak z rastočo razdaljo od zemeljske površine čedalje bolj suh, v ostalem pa se njegova sestava ne spremeni bistveno v primeri z nizkimi ozračnimi plastmi. Nadalje so dognali, da postaja kozmično žarkovje z rastočo višino čedalje silnejše, tako da znaša njegova kinetična energija v najvišji doseženi plasti nekoliko milijard voltov. Nad vse važni so tudi podatki o meteoroloških razmerah v stratosferi, ki ima odločilen vpliv na vremenske prilike v naši ozračni plasti.

Če čitamo o uspehih prvega ruskega stratosfernega vzleta, se moramo le čuditi, da se je drugi vzlet navzlic doseženi rekordni višini preko 22.000 m končal tako tragično. Pri tem vzletu so bile priprave vendar prav tako skrbno premišljene in oprema je bila še bolj popolna nego pri prvem poskusu. Sovjetske oblasti ne dajo zadovoljivo razlage o vzrokih katastrofe. In njihovih sumljivih navedb in iz pripovedovanja nekaterih očividcev, da so tik pred tragičnim padcem zaslišali dve močni detonaciji, pa bi bilo sklepati, da pri tem vzletu ni šlo zgolj za sportne in znanstvene uspehe, temveč da so se vršili med vzletom tudi še neki skrivnostni poskusi vojaškega značaja. Oblasti molče. Pač pa izjavljajo, da se bodo poskusi s stratosfernim vzletom nadaljevali, in sicer periodično v raznih letnih časih. Zdaj iščejo novih tehničnih in organizatornih načinov, obnem pa se vršijo tudi poskusi z novimi tipi stratosfernih letal, med njimi celo takšnih brez propelerjev in s pogonom po raketnem principu.

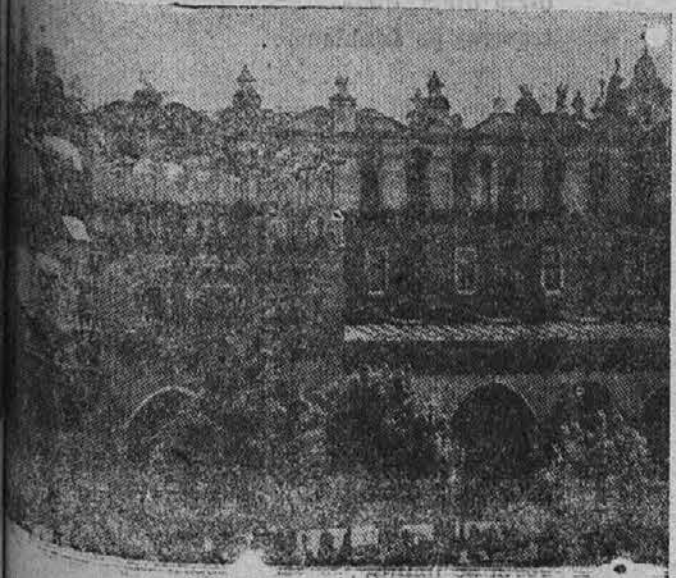
Levo: Stolp v Retiru, ki si ga vsak izseljenec najprvo zapomni, ko prispe v Buenos Aires.

Desno: Pokojnemu nemškemu predsedniku generalu Hindenburgu defilirajo fašisti.

Levo: Ves okraj je povodenj strahovito razdejala.

Mladinski oddelek

DENAR CVETE

Belokranjska narodna

V turških časih je v smuškem gradu živel bogat graščak. Bil je silno ošaben in trdosrčen. Belokranjci so mu morali plačevati desetino in hoditi na tlako. Ker pa je bil sam in ni imel nič družine, ni mogel porabiti vsega bogastva, ki so mu ga ustvarile žuljeve roke tlačanov. Ljudje so se ga bali in izogibali. Pripovedovali so, da ima denarja ko vrug toče... Našli so se tudi taki, ki so vedeli, da si je dal smuški graščak vlititi iz vreče zlatnikov — zlato tele.

Takrat so v Belo Krajino prihajale tolpe turških konjenikov in plenile, ropale ter požigale vse, kar ni ušlo njihovim grabežljivim rokam. Namenili so se tudi na smuški grad. Zamikala jih je veličastna starnska stavba, lepega in obilnega plena so si obetali Turki od nje, pa so jo pričeli trdovratno oblegati.

Zdaj, ko je bil ošabni graščak v sili in nesreči, mu ljudstvo, ki ga ni maralo, ni hotelo priskočiti na pomoč. Zatorej je pograbil svoje zlatnike in zlato tele ter po podzemskih rovih izginil iz obleganega gradu. V dolini je imel obsežen smrekov gozd. Tjakaj je zakopal pod najvišjo smreko tri možnje zlatnikov. Pa tudi zlato tele je nekje zakopal, kajti bil je praznih rok, ko so ga Turki izsledili in odgnali v sužnost.

Izginil je smuški graščak, razpadati je pričel zapuščen smuzki grad, a pripovedka o zakopanem denarju in zlatem teletu je živela med ljudmi. Marsikateri kmetič v dolini je takrat na skrivaj podolgem in počez prekopal svojo njivo, v nadi, da se mu bo posrečilo najti zakopani zaklad. A nihče ni vedel za kraj, kamor je smuški graščak zakopal svoje bogastvo in dolgo, dolgo se ni nikomur nasmejala ta sreča.

Bil je v dolini tudi siromašen hlapec Židor. Ni imel svojega doma. Od kmetije do kmetije se je ponujal v delo. Čez dan je delal, da se je preživel, pod noč je pa odšel k počitku v ta ali oni hlev. Vedno je spal med živino.

Bilo je na kresni večer. Legel je v prazne jasli v hlev bogatega kmeta pri katerem je čez dan kosil praprotje. Vejica praproti se mu je zataknila za škorenj in bilo mu je dano, da je slišal in razumel živalsko govorico.

"Veš kaj", je pričel govoriti vol, "tale človeček je pa res revček... Še svojega doma nima. Od hiše do hiše hodi na delo, da se za silo preživi..."

"Revček je, revček", je pritrdila krava. "Pa še kakšen revček. I, pa kaj se hoče — zato pa je hlapec... ki nima niti toliko svojega, kamor bi položil glavo".

"Hej, ko bi on vedel to, kar vem jaz", naj gre h Krupi in odkoplje denar, ki ga je davno zakopal tisti onegavi smuški graščak... Pa kaj se hoče, ko pa ne razume naše govorice...

"Pa ti tudi prav nič ne pomisliš, da je Krupa dolga rečica. Ali naj bi oba bregova prekopal, od izvira do izliva, da bi prišel do denarja?" je ugovarjala krava.

"Kaj pa še", se je ujezil voliček. "Ali si pozabila, kaj nama je pravila mati? Rekla je, da je denar zakopan v smrekovem gozdiču, ki raste ob Krupi. Na katerem mestu, tega se-

veda na vem. Ali tisti, ki bi šel na kresno noč tjakaj, bi zagledal sredi gozdiča moder plamenček. Na kresno noč vsi zakopani denarji cveto... Njihov cvet je — moder plamenček... Oh, če bi tale revček, ki smrči tukaje gori v jaslih—"

Ampak Židor ni spal niti smrčal. Le potajil se je. Ko je pa slišal, kje je zakopan smuški denar, se je brž dvignil in na vrat na nos zdrvel v smrekov gozdič ob Krupi. Še pred polnočjo je ves upehan dospel tja. Dolgo je taval po gozdiču, končno se mu je le posrečilo, da je pod visoko smreko sredi gozda zagledal trepetajoč moder plamenček. Skočil je tjakaj in pričel kopati. In čudo — izkopal je tri možnje zlatnikov.

Zdaj je bil Židor bogat. Kupil si je lepo posestvo. Njegovi potomci še dandanašnji živijo v dolini pod Smukom v sreči in blagostanju.

Za srečno najdbo zlatnikov so zvedeli tudi drugi dolincei.

"Kjer je bil denar, tam blizu mora biti tudi zlato tele", so dejali in pričeli so kopati ob bregovih Krupe. Kopali so in kopali in še danes kopljejo, ali doslej še niso našli zlatega teleta.

Pravijo, da ga bo našel tisti oče, ki bo imel devet sinov. Vse bo pa moral vzgojiti tako, da bo pošteni, delavni in čistega srca.

I. Turgenjev:

Berač

Šel sem po ulici; star, slaboten berač me je ustavil.

Oči je imel vnete in solzne, ustnice višnjeve, cunje umazane, rane nemarne... O, kako je beda gnusno razjedla to nesrečno bitje!

Pomolil mi je rdečo, zateklo, umazano roko. Ječal je, stokal in moledoval za dar.

Prebrskal sem vse žepe. Ne denarnice, ne ure, še robea nisem imel pri sebi.

In berač je čakal; njegova iztegnjena roka se je v sunkih povešala.

Ves zmeden, ne vedoč, kaj naj storim, sem trdno stisnil to umazano, drhtečo roko:

"Ne zameri mi, brat; ničesar nimam pri sebi, brat."

Berač je uprl vame svoje blodne oči in nje-

Zavod sv. Cirila in Metoda

sprejema dečke v popolno varstvo.

Obrnite se pismeno ali osebno na:

ASILO LIPA, VILLA MADERO C.G.B.A.
(Bs. Aires)

ZUBOZDRAVNICA

Dra. Samoilović de Falicov

in FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Trelles 2538

gove višnjeve ustnice so se nasmehnile. Tudi on je stisnil moje premrle prste.

"Nič hudega, brat", je hripavo dejal, "tudi za to hvala, tudi to je dar."

In tedaj sem razumel, da sem tudi jaz pravkar nekaj dobil od svojega brata.

Zakaj slon petelina ne more trpeti

Nekega dne sta stavila slon in petelin, kdo od njiju se bo izkazal za večjega požeruha. Naslednjega dne sta se sestala na dogovorjenem kraju in zčela tekmovati.

Proti poldnevu je slon, ki se je najedel tako, da je komaj še stal na nogah, utrujen zaspal. Ko pa se je čez nekaj ur prebudil, je na svoje največje presenečenje videl, da petelin še vedno zoblje. Nadaljeval je s pojedino tudi on, pa je kmalu čutil, da ima zadosti za ta dan, zato je spet legel na tla in zaspal.

Broti večeru je petelin skočil slonu na hrbet in slon, ki je še zmerom spal, je razdražen odprl oči in zakričal:

"Kaj delaš tam?"

"Nič", je odgovoril petelin, "muhe in drugo golazen zobljem na tvojem hrbtu!"

Slon se je prestrašil tolikšne požrešnosti, opustil tekmovanje in pobegnil.

In pobegne še danes, kakor hitro zasliši kje petelina kikirikati.

Zajčje hiše

Zbrali so se dolgouščki zajčki in so sklep storili: "Hiše bomo naredili, lepe hiše iz snega!"

Urno prostor so izbrali in se spravili na delo, zidali in pa kopali, da je vse poprek letelo.

Štiri dni so in večere stavili si hiše bele, da živali raznotere so začudeno strmele.

Ali joj! Ko jug zapiše čez planine in gozdove: v vodo spremeni snegove in vse lepe — zajčje hiše...

Neverjetne reči

Jadrno kot burja kraška po poljani — dirja dirja, dirja tramvaj po Ljublani...

Z glavo v zid je lopnil očka Rdečeličnik; resk! razčesnil v kose se je nebotičnik...

Skopi in bogati debeluh Balonček revežem podaril zadnji je milijonček...

Pujs in Nacek Pacek davi sta sklenila, da vsak dan po petkrat bosta se umila...

Dekliška grda

STARŠI IN OTROCI

Lep zgled starišev je glavna stvar pri vzgoji otrok.

Otrok, po zakonu narave se prime vsega kar vidi pri stariših, zato se morajo potruditi, da bodo dali lep zgled poštenega olikanega življenja.

Starši naj se še posebno v pričo otrok izogibljajo vsega kar bi žalilo dostojnost, oliko in poštenost, sploh vsega kar bi kvarno uplivalo na mladino. Otroci imajo bistre oči, pa tudi nežen čut, ter ostro in natančno opazujejo kar se v hiši godi.

Če nastopajo starši vljudno in ljubeznivo, če so med seboj prijazni, bi bilo kaj čudno, da bi jih otroci ne posemali. Kjer pa je obnašanje staršev surovo, raskavo, divje, kjer čujejo samo zadirčno govorjenje, ni čuda če se otroci med seboj obdelujejo (kregajo).

Otroka, ki hoče z vpitjem vse doseči, pusti, da kriči, dokler mu drago. Ko spozna, da s silo ne opravi nič, bo nehal. Ako mu pa ustrežeš, bo postal otrok tvoj gospodar.

Nauči otroka na snago, ki je za zdravje neobhodno potrebna. Dosti krat nas obvaruje bolezn. Nesnžnaen človek kaže malo spoštovanja do sebe in vsakemu se studi. Snažnega človeka pa bodo vsi cenili in spoštovali.

Ko otrok doraste, posebno, deklica je mirna, ljubeča red in čistot. Tudi njen obraz, hoja obnašanje obleka in govorjenje je umerjeno resno redno in olikano.

Da pa starši vse to dosežejo, morajo paziti na otrokovo voljo, nadzirati njegov čustva, da se pri otrocih ne pojavi kaka grda lastnost, kakor je ošabnost, prevzetnost, kajti taki ne bodo lahko shajali z drugimi ljudmi. Naj grša je hinavščina, varuj že otroke pred njo. Znano je, da kdor posvari človeka se mu bolj prikupi, kakor tisti, ki ga slepijo s priliznim jezikom. Varuj jih zavisti. Zavist je nasprotnica srečnih, kdor drugemu ne privoščiči sreče ni za človeško družbo.

Starši, ki svoje otroke prav vzgojijo jim bodo ti vedno v pomoč in veselje.

Dora D.

Anica Jeram:

Dolžnost je prvo

Veliko veselje je čakalo gospo Magdo. Njen mož zdravnik ji je bil že davno obljubil, da se bo za njen rojstni dan, ki bo letos na nedeljo, osvobodil vseh dolžnosti svojega poklica in ves dan posvetil le njej. Dogovorila sta se, da odideta ta dan zdoma in odpotujeta z železnico v kak kraj, kjer njenega moža ne poznajo.

Gospa Magda se je že več tednov po otroško veselila tega dneva. Veselje ji je kalila samo ena misel: da njen edinec, ki je obiskoval srednjo šolo v B., ne bo mogel priti ta dan domov. Njegova častitka je že dospela. Veselil se je s svojo materjo, katero je oboževal, zaradi tega očetovega daru, ki naj bi ji bil — kakor mu je bila šaljivo pisala — povračilo za toliko osamljenih ur dvajsetletnega zakonskega življenja.

Zdravnik, ki je bil kakor vedno utrujen od napornega celodnevne dela, je tudi na pred-

večer ženinega rojstnega dne nemudoma zaspa. Gospa Magda je pa še pripravljala to in ono za naslednji dan ter z zadovoljstvom pregledovala novo potno obleko, ki jo je namerala naslednji dan obleči. Na pot sta kanila oditi na vse rano — ob štirih zjutraj. Niti kočijaž France ni smel o tem ničesar zvedeti, zato sta nameravala oditi peš na postajo.

Šele po polnoči je bila gospa Magda s pripravami pri kraju. Še enkrat se je zagledala v sliko svojega sina, ki se jej je nasmihala iz sijajnega okvira. Tešeč svojo žalost, da sina na svoj rojstni dan ne bo imela poleg sebe, je pritisnila ustnice na sliko. Tudi brez nje ga ji bo prelepo. Seveda, če bi bil strogi oče poslal sinu denarja za pot, bi bilo pa še vse lepše.

Niti misliti ni hotela več na to. Nič ni smelo kaliti globoke hvaležnosti in tople radosti, da bi imel mož, ki se mora v svojem poklicu toliko truditi, resničen praznik in se bo osvežil za nadaljnje izvrševanje težkih dolžnosti.

Tiho in previdno, da ne bi prebudila moža, je slednjič legla k počitku. Tisti hip se je ostro oglasil telefon. Zdravnik je nemudoma odprl oči in predno mu je mogla žena zabraniti, je že stal ob telefonu. Ko se je čez pet minut vrnil k postelji, je žalostno pogledal ženo.

"Tako moram v Petrovče..."

Žena je prestrašeno vzkriknila. Petrovče so bile dobrih pet milj daleč.

"Pa saj imajo tam svojega lastnega zdravnika!" je ugovarjala. "Niti slišati nočem, da bi šel tja. Saj niti železnice ni. Kratko in malo, ne pustim te."

"Tamkajšnji zdravnik je pravkar pri neki porodnici; slučaj je nevaren in se ne more niti hip ganiti od nje. Torej moram iti jaz..."

"Nikoli!" se je uprla žena. "Topot te ne pustim. Celih dvajset let sem se morala umikati pred vsakim kmetom, delavcem, potepuhom, ki te je klical. Kadarkoli sem se veselila kake zabave ali izleta, so te vselej kam poklicali. Niti ne veš, koliko solz sem prelila, dokler se nisem sprijaznila z nemilo usodo zdravnikove žene! Šele ko se nama je rodil sin, se nisem čutila več tako osamljene in zapuščene."

"Tako hudo ti je utegnulo biti?" je vprašal zdravnik mehko in v glasu mu je zvenel globok dojem.

"Niti povedati ti ne morem, kako hudo mi je bilo včasih. Od žalosti sem lomila roke in ječala, ko sem videla, kako so šle druge žene s svojimi možmi na izprehod. A zdaj niti sina ni več doma..."

"Gre za mladega človeka, Magda. Petrovški vaščani ga ne poznajo. Pripetila se mu je nesreča na vožnji s konji. Boje se, da ne bi izkervavel, kakor je pravkar telefoniral vaški načelnik."

Nemirno je hodil po sobi sem ter tja. Žena ga je ostro opazovala in videla, kako je vzela iz kota kovčeg z obvezami. Prevzela jo je nepopisna žalost. Zobje so jej šklepetali kakor v mrzlici. Zdelo se ji je, da se mora v tej uri odločiti sreča ali nesreča vsega njenega bodočega življenja.

"Ali sem te že kdaj zadrževala od izvrševa-

nja tvojih dolžnosti? Nikoli! Danes pa. Ostani pri meni Glej, saj bi moral biti tudi bolan. Daj, naj telefoniram, da ne prideš."

"Upam, da se vrnem kmalu po opoldnevu," je odvrnil odločno. "Zbogom, žena!"

Prvič v vseh letih zakona je okrenila obraz, da ji ne bi bilo treba dati možu ob slovesu poljuba. Hotel jo je objeti. Kljubovalno se mu je iztrgala.

"Pusti me! Le pojdi k mlademu cepeu, ki si je morda v pijanosti nakopal nesrečo. Kar pojdi, teči."

Odprl je okno in dal staremu kočijažu s piščalko znak, naj napreže. Od tega trenutka se Magda ni več genila. A tudi zdravnik je navidezno miren zapustil sobo, ne da bi se bil na plakajočo ženo niti ozrl — — —

Bilo je nekako ob devetih dopoldne, ko je gospa Magda blede in nenaspana sedela pri zajtrku. Služkinja je bila še nova in niti ni vedela, da je danes gospejin rojstni dan. V hiši ni bilo nobenih slovesnih priprav, ker sta bila hotela zdravnik in žena ta dan prebiti izven doma. Vse je bilo torej popolnoma vsakdanje.

Gospa Magda je nehote neprestano pogledovala na telefon. Ko njen mož dospe na mesto nesreče, ji bo gotovo vsaj po telefonu častital. Toda potekala je uro za uro v neuslišnanem čakanju. Neizrekljiva žalost je gnala gospo Magdo, da je neprestano hodila po hiši, z enega mesta na drugo. Bog ne daj, da bi se bila možu na potu zgodila kaka nesreča, ali da bi ga napadli, kar se je v tistem kraju pogosto dogajalo. Morebiti je bil tudi mladi fant krenil z vozom po bližnjici in tako ponesrečil.

Opoldne je gospo Magdo tresla že prava mrzlica. Slednjič ni mogla več strpeti v negotovosti ter je poiskala telefonsko številko petrovškega načelnika.

Po kratkem pogovoru ji je bilo vse še bolj nejasno kakor preje. Glas žene, ki je drhtel od starosti, ji je javil po dolgem čakanju, da je ponesrečenec zaradi izgube krvi zelo slab in gospod doktor takisto.

Vsa prevzeta nekega strahu je premišljevala, ali naj ne najame v vasi voza in se odpelje za mozem. A zavrgla je to misel in čakala dalje.

Slednjič se je o mraku oglasil telefon. Izprva ji je srce tako silno bilo, da ni razumela nobene besede. Potem je premagala svojo slabost. Slisala je glas svojega moža, ki je pa zvenel tako čudno in v presledkih.

"Magdalena, če bi bil prišel le malo kasneje, bi bil izkervavel... Zdaj spi... Ali veš, kdo je hitel po bližnjicah k materi, da bi jo na rojstni dan iznenadil, pa se je pri tem ponesrečil?... Najin sin!... Tvoj sin, mati. Pohiti semkaj! Sem že poslal voz, ki mora vsak hip priti pote. Domov zdaj sina ne moremo spraviti, a pridi, da ga vidiš in mu strežeš..."

Strta je mati zdrknila na kolena in se zahvalila Bogu, moža pa v duhu prosila za odpuščanje, ker ga je bila hotela zavesti, da bi bil zamenjal svojo poklicno dolžnost.

**

— Gospod Hišolastnik, skozi strop v stanovanju gre dež. Doklej bo še to trajalo?

— Mene sprašujete? Sem mar jaz vremenški prerok?

PIERRE L'ERMITE:

DEKLICA Z ODPRTIMI OČMI

Ni druge poti — brzojaviti bo morala v Noimoutier po denar. Toda za njeno podeželko perprosto pamet je v tem nenadnem klicu na pomoč veliko ponižanje in zlasti ob misli, kako bodo tolmačili to dejstvo na malem otoku, kjer ne ostane nobena stvar prikrita, kjer je vsaka malenkost dogodek in kjer prideš kar na lepem ljudem v zobé, zlasti zato so se teti kar ježili lasje...

Kaj si bo mislil gospod upravnik pošte?

In vsi poštni iuslužbenci?

In pismonoša?

In Filomela?

Vsakdo se bo vpraševal, katero novo je neki pogodila teta Cecilija, da tako iznenada potrebuje denarja. Je-li nemara stavila na konjskih dirkah? Ali je izpila na Montmartreu toliko šampanjca? Oh, kako strašen demon je obrekovanje! Gospod župnik, ki je časih malo špikaven, bi celo utegnil objaviti pustolovščino v "Odmevu sv. Filberta" v svarilo vsem bodočim "Cecilijam".

Ni torej čuda, da si je teta razbijala glavo, kako neki bi se mogla izogniti brzjavki.

Prendarila je: tudi ona je imela dragoceno ovratnico, lep zlat križec, dva krasna uhana, zapestnico in uro... A kdo bo to kupil?... Za kakšen denar?... Kaj bo, če jo vprašajo, odkod ima te dragocenosti?... Kdo ve, ali je ne bi morda obdolžili, da jih je ukradla? To vse ne glede na to, da so hotelski gostje zmerom na večjem sumu nego drugi ljudje.

Baš je to-le premišljevala, ko so se odprle dveri in je vstopila v vežo lepa Valentina, mlajša sestra Rogerja Maude, prav tista, ki ju je tako lahkega srca po sili odvedla iz ulice Charles-Nodier v hotel onega dne, ko sta dospeli v Pariz. No, tudi zdaj vidiš že na prvi pogled, da je Valentina sebičnica, kakor se ti pojavi pred očmi s pristrženimi lasmi, s svojim klobučkom, ki mu pravi "bibi", ki je po in s svojim povsem brezbrzižnim licem:

"Dober dan, gospodični... Včeraj je prišlo tisenjen doli na oči, s svojim kratkim krileem, na naš naslov neko pismo za vaju. Mimogrede sem ga Vama prinesla. Grem v pisarno..."

Govorila je kratko, odsekano, kakor govori mesarski pomočnik, kadar tehta meso, ali tekač, kadar odda pnevmatiko pri vratarju.

Teta Cecilija je bila še vedno upognjena pod udarcem izgube torbice in lisice. Ni si mogla

L. š.

Noč

Noč tiha in mirna
nad vasjo leži.

Le tam v skromni bajti
luč medla še gori.

Očka in mamica
sta v hiši sama,
ker sina odgnali
so fašisti jima.

Zdaj, stara betežna
z nemim pogledom,
pri mizi sedita
večer za večerom...

kaj, da ne bi še enkrat povedala od konca do kraja zgodbo svoje nesreče, po kateri ji ne preostane drugega, nego da jo povozijo kak avto, njo ali njeno nečakinjo, ali pa obe hkrati, kar bi bilo pač najbolje!

"Upajmo, da ne!..." je odgovorila strojepiska povsem mirno, kakor da ji ni nezgoda kmetie nič mar.

Dodajte temu stavku, ki pač ne priča o kakem sočuvstvovanju, še nekaj: "Oh... da!... Zares?... Kako je to sitno... kajne?..."

To je bilo vse.

Niti trohice usmiljenja ni pokazala sestra Rogerja Maude... niti enega vzklika, ki bi bil prišel od srea ob pogledu na obe nesrečni ženski ni imela...

Za hip sta se srečala njen in vratarjev pogled, kar je pomenilo toliko, kot: "Kaj se neki skriva za to-le zgodbico?"

A kar je glavno, ponudila jima ni pomoči niti toliko, kolikor je poštna znamka vredna.

Mravlja nikdar ne posoja. To je bila torej še najmanjša napaka Valentine Maude. V tem je bila pač verna predstavница družine.

Odhajala je ritenski in je v slovo nametala še nekaj "dobrih" nasvetov:

"Morda pa se bo vendarle našlo... Vprašajte na prefekturi. Tam imajo urad za najdene predmete..."

Ko je bila že pri vratih, je Valentina pospešila svoje čenčanje:

"Moram hiteti, kajti ob devetih najpozneje moram biti v službi... če ne, dobim od svojega predstojnika "nos"... Torej le pogum!... Ponavljam: ne pozabite oglašiti se na prefekturi; tam imajo poseben urad za take zadeve..."

Toda komaj je bila zunaj se je Valentina — mesto da bi šla v službo po ulici Caulaincourt — v diru vrnila po ulici des Abbesses ter hitela posvariti mater in sestro:

"Kaj mislite, gotovo bosta Rogerjevi avši zdaj pri nas in bosta prosili na pösodo... Seveda, drugače ne more biti!... Pa nikar nobene budalosti, prosim... Je pretrd zaslužek, da bi človek razmetaval z denarjem!..."

"Sicer pa... Kdo naj jima verjame, da sta izgubili, kakor pravita?... Tega ni mogoče nikdar ugotoviti..."

"Treba jima je — če hočeta — samo brzojaviti domov, pa bosta imeli koj za hotel in kolikor jima treba za pot."

"Še tega se nam je manjkalo..."

"Kar je pa glavno: — Bog ne zadeni, da bi katera zinila Rogerju kaj o tem... ki je bolj neumne glave na svetu nego je zaljubljenec... On bi brez premisleka prevzel breme na svoje rame! Še srečen bi bil pri tem, ubogi norček... Edina možnost, da se rešimo nevarnosti je ta-le, da odidemo z doma. Samo tako se izognemo vsaki težavi."

"...Če avši z otoka do večera ne bosta našli izhoda, potem se pa že vse neha..."

Gospa Maude in starejša sestra sta jadikovali:

"Odkar sta prišli ti dve kmetici na Montmartre, ni moči več tu živeti. Roger je žalosten, razdražljiv, blizu obupa... Kako je on-

dan vpil, ker ovratnik ni bil zadosti trdo zlikan... In vse to zavolje te male domišljave kmetice, ki jo moreš komaj imenovati prebrisan, kakor se v svoji beli avbi nedolžno drži. Še tega je bilo treba, da se nam je Roger zaljubil vanjo! Kakor da nima v pisarni in sploh povsod naravnost v izobilju sijajnih priložnosti... in sicer finih Parižank, ki se vedejo kakor se spodobi, v izvrstnih razmerah... med katerimi bi si mogel izbrati ženo... Le s prstom mu je treba pomigniti... ah tepee!"

Vse tri so nato izdelale bojni načrt, čigar prva točka se je glasila: za ves dan treba oditi v boulognski gozdič... Tam bo kosilo na prostem. In Roger bo obveščen šele pozno zvečer, tako da mu ne bo mogoče dvigniti denarja na knjižico.

Sicer pa — bo-li njegov neznosni plamen, njegov slamnati ogenj, sploh prenesel to trdo denarno preizkušnjo, ki je dovolj značilna in ki... morda niti ni poslednja?

Ženske so se oblekle, vzele svoje šivanje in mimogrede nakupile nekaj živil za izlet...

"Kako je škoda, da moram zdaj v zatohlo pisarno!" je tožila Valentina.

"Saj ni treba iti" je odgovorila mati.

"Misliš?"

"Seveda mislim..."

Zares, bil je prekrasen, topel in jasen jesenski dan... eden tistih dni, ko se človeku zdi, da sije solnce v slovo, preden se umakne zimi.

Mala strojepiska je gledala v nebo, na ulico, opazovala radostno svetlobo... in se odločila:

"Predvsem — ugotavljam, da sem že presneto zakasnila. To se pravi: pošljem pošto tistemu bebu, svojemu predstojniku... Natvezem mu, da me boli glava..."

"Nič lažjega kot to..." je rekla mati.

"Kar pobufno dalje..." je zaključila sestra.

Nekaj minut pozneje je klicala na pločniku zbrana družina Maude vozniku:

"Hitro v boulognski gozdič."

Ker pa je krenil vozač po ulici des Abbesses, da bi po ravni poti prišel do boulevardov, mu je zaklicala Valentina:

(Nadaljevanje)

SEDAJ SE LAHKO VSAK

naučiti dobro

in

elegančno

PLESATI

Tango,

Fox-trot,

Valček in

druge plese

ZA SAMO 50 cent. DNEVNO. To lahko dosežete z malo vajami
v veliki plesni**AKADEMIJI "ALEX ZABA"**

Calle AYACUCHO 388

esq. Corrientes dve kvadri od Callao.
**Vsak dan od 18 do 24 ure, ob nedeljah
od 16 do 22 ure.**

Zasebni saloni za družine in začetnike.

PRIMORSKE VESTI

BRATA DIDIČ IN FORTIČ IZPUŠČENI IZ ZAPOROV

Trgovec in posestnik Fortič mora v 10 dneh iz Italije

Ljubljana, 3. julija 1934. — Poročali smo o nenadnih aretacijah, ki so se izvršile dne 22. pr. m. v Idriji. Aretiranci so bili takoj odvedeni v goriške zapore, kjer so bili temeljito zasliševani in od koder sta se že vrnila brata Didič in trgovec in veleposestnik Ivan Fortič. Ivan Fortič, ki je jugoslovanski državljan, je pod stalnim policijskim nadzorstvom in mora v roku 10 dni zapustiti italijansko ozemlje. Podrobnejših vesti še nimamo. Iz vsega je razvidno, da so se aretacije izvršile samo zato, da so fašistični oblastveniki spet lahko vprizorili gonjo proti našim ljudem, ki pa so popolnoma nedolžni. Obenem pa se hočejo na ta način otresti neljubih jim osebnosti in prič njihovih dejanj. Fortič, ki je še pred kakšnim letom bil lastnik idrijske elektrarne in je moral zaradi pritiska od vseh strani elektrarno prodati, je v Idriji in daleč naokoli znana osebnost. Težko si je predstavljati, kako bo uredil v roku 10 dni svoje obsežne poslovne in družinske zadeve. Fašistični bič pa se nič ne ozira. Pa da vsevprek, samo da uničuje naše gospodarstvo in onemogoča obstoj našemu človeku.

PREGANJANJE ŠTEVERJANSKEGA ŽUPNIKA, NEČAKA KNEZOŠKOFA SEDEJA

Kako so oplenili župnišče v Števerjanju

Gorica, julija 1934. — Števerjanski župnik je gospod Sedej, nečak pokojnega goriškega nadškofa. Že s tem si je nakopal jezo goriških fašistov, ki ga preganjajo že celo vrsto let. Zadnji čin proti župniku je pa organiziral kojščanski podestat Baiardi. Zbral je svoje pajdaše, ki so v tej stroki silno izvežbani in so preteklega marca, župnika na neverjeten divjaški način popolnoma izropali. Najprej so grdo pomazali vse prostore, nato pa so odnesli vse, kar se je dalo in kar je bilo le količkaj vredno. Župnik je ostal skoroda brez obleke. Uvedli so, kot je pač navada, preiskavo, dobili pa niso nikogar, ker nobeden domačin ni imel smole, da bi ga lahko po krivem obdolžili tatvine in ga aretirali.

KAKO VSE ŠIKANIRAJO NAŠE LJUDI V GORICI

Ljubljana, julija 1934. — Neki trgovec, ki se je vrnil iz Gorice nam je pripovedoval: "V trgovskih zadevah sem se vstavil par dni v Gorici. V oči mi je padlo že takoj v začetku marsikaj, kar se mi je zdelo čudno. Ko sem sedel v neki znani kavarni me je presenetila nenadna pojava fašistov, ki so se vstavljali pri nekaterih omizjih in zahtevali od ljudi, da se legitimirajo. Gostje so jim, kot da bi bili nato že pripravljeni, takoj s prezirljivim nasmeškom ponudili svoje legitimacije. Ko so fašisti oblastno že nekoliko pogledali po kavarni so zginili. Moj trgovski tovariš — Italijan, kateriga sem vprašal kaj to pomeni, mi je povedal, da so ljudje, o katerih so zahtevali legitimacije sami Slovenci in da se to ponavlja tu di po parkrat na teden, četudi že vse predobro poznajo. Na ta način iščejo prilike, da bi jim

dobili berz legitimacije in bi jim tako naprtli marsikako enprijetnost. Vendar pa, je rekel še, so se Slovenci na to že tako navadili, da večkrat takoj, ko pridejo v kavarno polože identitetno karto za vsak slučaj takoj na mizo.

SPET DVA NAŠA ČLOVEKA POD POLICIJSKIM NADZORSTVOM

Idrija, julija 1934. — Ni je več vasi pri nas, da ne bi imela kakšnega vaščana v ječi, v preiskovalnem zaporu, ali pa pod policijskim nadzorstvom. V Črnem vrhu se je potem ko so odvedli župnika Kavčiča, že marsikaj zgodilo. Pred dnevi se je razširila vest, da je krojač Pivk, doma iz Lomov pri Črnem vrhu, ki se je moral zadnje čase večkrat zagovarjati pred oblastvom zaradi raznih sumničenj, postavljen pod policijsko nadzorstvo. Istočasno je dobil policijsko nadzorstvo tudi Janez Hladnik, oče gostilničarja v Črnem vrhu.

OBMEJNI DOGODKI

Idrija, julija 1934. — Naš list je pred časom poročal o dogodku ob meji med Hotedršico in Godovičem, kjer je bilo pomotoma navedeno, da je bil ubit neki Slovenec doma iz Sežane. Res je, da je bilo pri delu samem zaposlenih lepo število domačinov, saj so zbrali 75 fantov in mož za prenos debla iz Godoviča na mejo. Drog pa je pri postavljanju, in sicer, ko se je fretjič prelomil, s konico, na kateri je bil pritrien papežev križ nekemu Italijanu, doma iz Bologne, prebil črepinjo in je bil na mestu mrtev. Na lice mesta je prišla uradna komisija, ki je ugotovila, da se za nesrečo ne more nikogar obdolžiti. Odredila je tudi, da se po dvakratnem poskusu namesto lesenega postavi drog iz votlega železa. Na mestu, kjer je italijanski delavec obležal mrtev, so postavili lesen, črno pobarvan križ. Ponesrečenega delavca so z vsemi svečanostmi prepeljali iz Godoviča, kjer je domači župnik bral mašo zadušnico, z avtom na dom v Bologno. Italijani so ponesrečenega delavca, ki je bil sicer zaposlen pri delu v obmejnih utrdbah, proglasili za mučenika, ki je umrl za domovino in so mu nanosili vse polno cvetja.

KATASTROFA BRUNERJEVIH TOVARN V PODGORI

Podgora zastoj čaka boljših časov

Podgora, julija 1934. — Podgora je bila nekdanj eno naših največjih industrijskih krajev. Zlasti so povzdigovali njen pomen velike Brunerjeve tovarne. Danes pa preživlja ta kraj, kot vsi industrijski, največjo krizo in v tovarnah vlada popoln zastoj. Stroji v tekstilnih tovarnah, ki so bile nekdanj last Brunerja že nekaj let skoro popolnoma počivajo. Ko je Bruner prodal svoje podjetje, mu je sledilo še več lastnikov, toda nihče ni mogel vzdržati podjetja na nekdanji višini in ga rešiti pred propastjo. V letih najboljšje konjunktore (1923—1924) je tovarna zaposlila do 10.000 ljudi. Bili so tu zaposleni ne le domačini, ampak tudi mnogi iz Vipavske doline, Brd, Krasa, zlasti pa iz Furlanije in to posebno po vojni. V zadnjem času pa se je priselilo mnogo delavcev iz Italije. Danes je v tovarni zaposlenih morda še kak tisoč delavcev in delavk, ki praznujejo večji del tedna in se v delu izmenjavajo. Dela kvečjemu vsak dva do tri dni v tednu, z najskromnejšim zaslužkom, ki navad-

no ne znaša za dni več kot 6 lir. Med zaposlenimi, ki so večinoma Italijani in Furlani, je le malo domačinov. Nekaj delavcev je tako srečnih, da lahko delajo tudi po cel teden s celo in neokrnjeno plačo. Ti pa so si in si morajo pridobivati posebnih zaslug za fašistično organizacijo, ki obstojajo zlasti v tem, da denuncirajo tovariše. V večjih azilih, ki jih je dal zgraditi Bruner za delavke, je danes nastanjeno vojaštvo, tako da so ti spremenjeni kratkomalo v kasarne. Po znanem dekretu Mussolinija je prepovedano zapirati kakršnekoli obrate, tudi take, ki so pasivni, ampak morajo napovedati konkurz. V zadnjem času krožijo zato govoriče, da je prišla tekstilna tovarna v državno upravo, mesto, da bi se izvedel konkurz. Sklepajo zlasti iz tega, ker je tovarna dobila večja naročila za vojsko in se je obrat malenkostno zboljšal. To zboljšanje pa je bilo tako neznatno, da se danes, ko že tudi tega ni več o tem niti ne spleča govoriti. Armada brezposelnih, ki je prizadeta radi neobratovanja podgorskih tovarn, s strahom zre v bodočnost in brez upa pričakuje rešitve. Ni čuda, da tak položaj ustvarja med delavstvom in med vsemi prizadetimi največje nerazpoloženje napram faši mu, ki ga brez dvoma lahko smatramo kot edinega krivca in povzročitelja vsega tega zla.

ŠE O NAPADU NA KOMISARJA BELLUOMA IN OBSODBI TRŽAŠKEGA TRIBUNALA

Št. Peter na Krasu, julija 1934. — Naš list je že poročal o pretepu pivških fantov s šentpeterskim komisarjem Belluomom in o obsodbi radi tega. Vseh sedem fantov, ki so bili takoj po dogodku aretirani, je bilo obsojenih na 3 do 14 mesecev zapora. Vložili so priziv in bili so vsi oproščeni, razen Ivana Vrha. Prizivno sodišče je namreč uvidelo, da je komisar sam zakrivil napad s svojim izzivalnim postopanjem. Naborniki so že odpotovali na določena mesta, da odslužijo vojaški rok. Gostilni Penko v Št. Petru, kjer se je pretep izvršil, je oblastvo vrnilo koncepcijo. Posledice bo nosil, kot izgleda samo Ivan Vrh, ki je prav za prav med vsemi najmanj zakrivil. Vendar je pa upati, da bodo oblastva uvidela da je nedolžen in ga oprostila izrečene kazni. Fantje so kljub temu utrpeli precejšnjo škodo, pred vsem na času ter odvetniških in drugih stroških. Naši ljudje so morali prenesti toliko sitnosti, skrbi in utrpeli tako škodo samo zato, ker so prepevali v materinem jeziku.

Fotografija "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

NOVOPOROČENCI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki Vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klientelo.

Poštne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak dan do devetih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti!

Fotografija "LA MODERNA"

S. Saslavsky

Av. SAN MARTIN 2579

Bs. Aires

Telefon: 59 - 0522

NAŠ OTROK V FAŠISTOVSKI ŠOLI

Košana, julij 1934. — Znano je že, na kakšen način se vrši pouk po naših šolah, kako se vzgaja naš otrok in kakšne so posledice te vzgoje, vemo da se to, kar se godi pri nas, godi tudi drugod, vendar ne moremo drugače kot da zabeležimo velik neuspeh, ki ga imajo italijanski učitelji na naši ljudski šoli. Kljub temu, da imajo vse oddaljene vasice naše občine svoje tako zvane fašistične šole in je s tem precej padlo število učencev, ne morejo danes učiteljske moči doseči v šoli niti najmanjšega uspeha. Dokler so bile na naši šoli še deloma slovenske učne moči, so se otroci vsaj kaj malega naučili. Danes pa ne samo, da se ne nauče ničesar, ampak v šoli le še bolj tudi razdivjajo in ponorijo, pred učitelji pa nimajo nobenega strahu, v šoli sami se smejejo, med seboj pretepajo itd.

VELIKE KAZNI ZA BERAČE SLOVENCE Strahotno beraštvo po Goriškem

Gorica, julija 1934. — Navadno si predstavljamo kot berače starce ali pa pohabljenec. A danes to ne drži več. Starci-berači so danes le v neznatni manjšini. Danes se kladijo okoli za košček kruha ali za pet centesimov mladi krepki fantje ali pa otroci, zlasti slednji. Seveda, če jih dobi policija, jih takoj aretira. Gotovo ni nič žalostnejšega kot opazovati parfumiranega gizdalina, ki tira strašno razcapanega fantička ali deklico na kvesturo. Često se zgražajo sami fašisti nad takim početjem češ, zakaj jim ne dajo mesto ječe raje kruha. Večkrat se še zgodi, da aretirajo še starše teh neprostopoljnih potepinov in jih potem, zlasti če so Slovenci, obsodijo na mesece ječe.

NOVO ZNIŽANJE PLAČ V IDRJI Ni daleč čas ko bodo delo v rudniku popolnoma ustavili

Idrija, julija 1934. — Prejšnji mesec so hoteli v Idriji zopet reducirati večje število delavstva. Med zaposlenimi je vzbudila ta vest veliko razburjenje. Da ne bi zgubili tovariši službe, ker so večji del vsi družinski očetje, saj so ostale samec že večji del prej pometali iz služb, so vsi pristali raje na 10% znižanje plač. Tako so v zadnjih letih znižali idrijskim rudarjem plače za nad 50%. Ob skromnih plačah rudarji stradajo. Gotovo ni daleč čas, ko bodo delo v rudniku popolnoma ustavili. Tak je danes položaj v rudniku, o katerem govore, da je tretji na svetu po višini produkcije živega srebra.

Dr. MILOSLAVICH

Zdravnik za notranje bolezni.

Praktikiran na klinikah na Dunaju, Pragi in Parizu.

Zdravi bolezni kože, krvi in spolne bolezni.

Se govori slovensko, nemško in špansko.

**PETNAJSTDNEVNO PLAČEVANJE
GARANTIRANO ZDRAVLJENJE**

Sprejemanje strank od 11 do 12 in od 3 do 7 zvečer. — Ob nedeljah od 9 do 11 ure zjutraj.

Ulica Reconquista 629

U. T. RETIRO 1852

KAKO VSE MOTIJO LJUBLJANSKI RADIO

Gorica, julija 1934. — Le redko so naši ljudje tako srečni, da bi lahko ujeli iz Ljubljane nekaj slovenskih besed, ki jih prenaša radio. O motnjah, ki jih povzročajo z raznimi vojaškimi radio-oddajnimi postajami ob meji smo že ponovno poročali. Do sedaj so navadno motili s telegrafskimi znaki, ki so povzročali v aparatih neprijetno praskanje in šum. V zadnjem času pa so znašli še par drugih načinov. Tako zlasti pogosto motijo z ropotanjem z motorjem, s prenašanjem vaj vojaških trobenčev in podobnim.

FAŠIST IN PODEŠTAT BAIARDI DELI PRAVICO

Gorica, julija 1934. — Bivši podeštat Baiarda je bil pravi satrapus. Med mnogimi drugimi vrlinami je imel tudi to, da je kar na svojo lastno roko sodil in obsojal razne "zločine" podvrženih mu kmetov. Takoj, ko je nepovabljen prišel v Koisko za podeštata je organiziral med domačini odsek fašistične stranke. Zbral je okoli sebe, kakor je že navada, vse nepridiprave, potepine, tatiče in tatove in jih oblekel v črne srajce. Plačala je to seveda vse, tudi po znani navadi, občinska blagajna. Star pregovor pravi, da lisica spremeni dlako, ne pa svojih navad. Tako so tudi novopečeni črnosrajčniki ostali nepridipravi, in tatovi, kot so bili. Ljudje so mrmrali, kajti pričele so se dogajati razne kraje. V strahu pred maščevalnostjo pa se nihče ni upal pritožiti. Ko pa so špijoni prinesli podeštatu razna imena godrnjačev in nezadovoljnežev z novo milico, jih

FRANC KLAJNŠEK, zidarski majster

Calle MARCO SASTRE 4351,

esq. Sanabria, Villa Devoto

BUENOS AIRES

U. T. 50-0277

je ta poklical in jih kratkomalo obsodil, tega na 200, onega na 300 in celo na 500 lir kazni. Zgodilo pa se je, da so te vrle črnosrajčnike zalotili, ko so plenili in praznili kurnike. Ko je okradenec naznanil tatove, je podeštat skušal zopet izvajati svojo staro politiko in ga je takoj obsodil na 500 lir kazni. Ako je naletel na ogorčen upor, je vse skupaj potlačil. Njegovi pajdaši so ostali prosti, čeravno so jih hoteli aretirati sami kojščanski karabinerji.

ŽELITE ČITATI DOBRE REVIJE?

izberite izmed teh:

Atlántida:

Ena izmed najboljših argentinskih revij — \$ 0.50.

El Gráfico:

Svetovna športna revija — \$ 0.20.

Billiken:

Argentinska revija za otroke — \$ 0.20.

Para Ti:

Najbolj razširjena ženska revija v Argentini — \$ 0.20.

Tipperary:

V njej dobite najlepše aventuristične novele — \$ 0.20.

La Chacra:

Najboljši svetovalec poljedelcev — \$ 0.50.

El Golfer Argentino:

Najboljša revija za golf — \$ 1.—

Cinegraf:

Najboljša kritika ter čisto predstavljanje kinematografskih slik — \$ 1.—

Marilú:

Najboljša dekliška prijateljica — \$ 0.20.

Medicina News

Največja klinika v Buenos Airesu. Ordinira 10 zdravnikov specialistov.

12 ODDELKOV

Oddelek za vernične bolezni in sifilis. Plačevanje od \$ 10 dalje mesečno.

Blenoragija. Brezbolestno, gotovo in hitro ozdravljenje.

lišaj, itd. — Porodi, zgodnji porodi, neredno perilo.

Oddelek za ženske. Sprejema zdravnica in zdravnik specialist vsak zase. Za notranje in zunanje bolezni vseh vrst; maternica, ajčnik, čiščenje itd., izpuščaji, lišaj, itd.

Klinika general. Jetika, srce, želodec, obisti, čreva itd.

Oddelek za jetične. Posebni pregled po novem načinu.

Oddelek žarki X. Radioskopija, radiografija \$ 10 za vsako.

Električni oddelek. Prozorno luč. Žarki ultra violeta infra rdeča itd.

Oddelek specialistov za otroke.

Laboratorični oddelek. Razkroj krvi vseh vrst in narave.

Sanatorični oddelek. Dognanje kakoršnekoli bolezni, po nizkih cenah.

Natančni pregled od zdravnik specialista računamo \$ 3.—

Brezplačen pregled za venerične bolezni

VGODNO PLAČEVANJE

Ordiniramo od 9—12 in od 15—21. Ob ne deljah in prazniki od 9—12.

GOVORIMO SLOVENSKO

28 SUIPACHA 28

ZA KUHINJO

Omléta z mesom. Ko kuhaš za kosilo juho, skuhaj malo več mesa in ga pripravi za večerjo takole: Kuhano meso zmelji na strojčku in ga na malo masti, narezani slanini in čebuli malo popraži. V loneu pa zmešaj za testo: štiri rumenjake, štiri žlice kisle smetane, tri žlice moke, malo soli in trd sneg štirih beljakov. Plitvo kozo dobro namaži, zlij noter pripravljeno testo, ga razlij po vsej kozi in potresi na testo prepraženo meso, nato pa v pečici speci. Pečeno zviij, zreži na poljubne kose in daj takoj na mizo. Zraven daš solato, gobovo omako, paradiznikovo omako ali špinačo.

Solata z gorčičnim polivom. Ker je zdaj solata skoro vsak dan na mizi, jo za izpremembo lahko takole pripravimo: Solato otrebimo, do-

bro operemo in ocedimo, nato pa jo polijemo in zmešamo s polivom, ki ga napraviš takole: Mešaj eno žlico gorčice, noževo konico sladkorja v prahu, sol, poper, malo drobnjaka in toliko olja in kisa, kolikor ga navadno denemo na solato; ko si pripravila polivko in jo dobro zmešala, jo polij po solati in daj takoj na mizo.

Zvitek. Umesi v testo 30 dek moke, sedem dek sladkorja, sedem dek sirovega masla, dve jajci, zavitek pečilnega praška in malo mleka. Testo hitro umesi in ga pusti deset minut počivati. Nato ga tanko razvaljaj, namaži s poljubno mezgo ali pa potresi z jagodami, malinami ali sličnim. Naposled ga zviij, položi v pomazano prekačo in speci v precej topli pečici.

PRAKTIČNI NASVETI

Kadar kupiš novo metlo ali krtačo za ribanje, ju pred prvo rabo popari z vrelo vodo in daj sušiti, nato šele metlo ali krtačo uporabi. Metlo imej vedno na suhem in obešeno in je ne postavlja kar v kak kot, kjer se skrivi. Kadar pometaš rabi metlo od obeh strani, da se povsod enako izrabi, ker jo imaš tako dalje časa, kakor če se izrabi le na eni strani.

Mastne madeže spraviš iz svile,

če jih potreseš s krompirjevo moko (dobiš v drogeriji), čez čas pa moko stepeš z madeža. Če krompirjeva moka ni posrkala vsega madeža, ponovno posuj po madežu, dokler madež ne izgine. Odstraniš pa mastne madeže lahko tudi z nastrgano kredo.

Kadar nam oboli kakšno pišče

in žalostno postaja okrog, mu izkušajmo pomagati z oljem in poprom. Bolno pišče najprej pregledamo, ali ni morda ranjeno ali pičeno. Potem mu odpremo kljunček in vlijemo vanj eno čajno žličko olja olja s tremi celimi popri. Čez nekaj časa mu damo spet nekoliko olja in naslednji dan tudi. Olje in poper dobro vplivata na prebavo.

Kadar se pločevinasti dimniki preveč zakadijo in se nabere preveč saj, si lahko pomagamo na ta način, da zažgemo v dimniku pri peči kos zmečkanega papirja. Zračni tok potegne gorci papir, ki požge vse saje.

Ako hočete biti zdravljeni od vestnega in olgovornega zdravnika
zatecite se na

CLINICA MEDICA CANGALLO

Zdravljenje po ravnatelju dr. A. GODEL

Specijalisti za sigurno in hitro zdravljenje — Blenoragije - Kapavca
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE
PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH

SPOLNE (606 - 914)

Krvne in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNA

ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

CALLE CANGALLO 1542

POZOR ROJAKI!
Krojačnica
in trgovina

z manufakturnim blagom, ter sploh z vsemi potrebščinami

Cene konkurenčne
Se priporoča

SEBASTIAN MOZETIČ

OSORIO 5025

LA PATERNAL
BUENOS AIRES

Slovenska gostilna in trgovina jestvin

Shajališče naših rojakov

VELIKI IN PRIJETNI PROSTORI
z igriščem za kroglice in keglje

Vsako nedeljo ples

Dobra postrežba

ZMERNE CENE

TRELLES 1167

(Pol kvadre od Gaona 2400)

Buenos Aires

U. T. 59 - 2382

VSI ROJAKI SO DOBRODOŠLI

Dr. J. HAHN

ženske bolezni — Maternica — Jačnik —
Prezgodnja ali zakasnjena perioda
— Beli tok.

Notranje bolezni — želodec in drobovje.
Gonoreja — Mehur — Obisti.
Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Tucumán 2729, esq. Pueyrredón

Klici na dom: U. T. 47 Cuyo 7601

Sprejema od 3 do 8 zvečer

NIZKE CENE

Izdajajo: Slovenska prosvetna društva v Argentini.

Za pisanje odgovarja: Uredniški odbor.

Urejuje: Jan Kacin

ZANIMIVOSTI

POLJUB PO ELEKTRIČNEM TOKU

Strašen način samomora sta si izbrala v nekem kraju blizu Brna na Moravskem 23-letni Jan Sibinka in 20-letna Blažena Kudelkova.

Jan Sibinka je bil sin imovitih roditeljev. Oče in mati sta pritiskala nanj, naj se oženi bogato nevesto, ki bo še povečala hišno blagostanje. Sin pa ni hotel nič slišati o tem. Zaljubljen je bil v 20-letno domačo služkinjo Bla-

Oče in mati sta se močno protivila tej zvezi druge ženske.

ženo Kudelkovo in ni maral razen nje nobene ter sta sinu in služkinji zabičevala, da ne bo nič iz njunega načrta. Zato sta mlada zaljubljenin posloviti od življenja.

Nataknila sta si na roke rokavice iz gume. Ilica napravila sklep, da se na nenavaden Načo je Jan Sibinka pripravil električno stikalo ter je dal niešov konec v roko Kudelkovi, sam pa se je dotaknil kabla z visoko napetostjo. Ko je bilo vse pripravljeno za sigurno smrt, sta se zaljubljenca, obila in strnila ustne v skupen poljub. Pri tej priliki se je sklenil električni tok. Jan Sibinka je bil pri priči mrtev. Božena Kudelkova je omahnila na zemljo. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer bo v najkrajšem času podlegla trpljenju.

ODKRITJE SMRTNIH ŽARKOV

Zadnja leta so se že večkrat pojavile vesti o odkritju čudežnih žarkov, ki nevidno širijo smrt tudi na doliavo. aZdnja taka vest govori o odkritju italijanskega elektrotehnikarja in fizika inženirja Antona Lancorie, ki živi in deluje že dolgo let v Clevelandu (eZdiniene države). To so žarki, ki baie ubijajo živali in ljudi na tako velike razdalje, da jim niti morje ne more biti ovira.

Iz Amerike pa prihaja zdaj vest, da je vlada strogo prepovedala poizkuse z žarki strašnega Longorijevega stroja smrti. Vlada pravi, da je v korist države, če ostanejo smrtni žarki skriti in pripravljeni, če bi rabila Amerika tako orožje za svojo obrambo.

Ta izum so razkazovali na nedavnem shodu ameriških izumiteljev. Longorijevi smrtni žarki delujejo na poljubno razdaljo tako, da hitro razkroje kri, kar ima za posledico takojšnjo smrt ljudi in živali s toplo krvjo. Predsednik shoda Burns je izjavil, da še nikdar ni videl tako učinkujočega, obenem pa znanstveno tako zanesljivega orožja. Inženir Antonio Longoria je prišel do svojega odkritja po naključju. Nekateri njegove podrobnosti skrbno prikriva in niti oblastva noče obvestiti o njih. Pripravljen je pojasniti svoje odkritje samo v primeru velike nevarnosti, če bi bila Amerika

Longorijev stroj je podoben navadnemu filmskemu aparatu. Žarke, ki povzročajo takojšnjo smrt, meče stroj vodoravno in uničuje z njimi vse, kar doseže in kar ima v sebi toplo kri. Poizkusi so se baje sijajno obnesli tudi na razdaljo več kilometrov. Izumitelj trdi, da bo kmalu svoj aparat tako izpopolnil, da razdalja sploh ne bo več odločala. Če pride pes, mačka ali katerakoli za poizkus vzeta žival ali pa po naključju mimo leteči golob v stik s smrtnimi žarki, je takoj mrtev. Golob v zraku samo zatrepeče in pade mrtev na tla. Učenjaki so pregledali s smrtnimi žarki ubite živali in ugotovili, da jim je kri zvođenela.

Baje je znano bistvo tega presenetljivega odkritja tudi v Angliji, kjer so nekateri strokovnjaki smrtne žarke že preizkusili. Nedavno so angleška oblastva strogo prepovedala pisati o nekem mladem fiziku, ki ga je med poizkusi doletela nenadna smrt, ker se mu je

GIBANJE POTNIŠKIH PARNIKOV

Iz Evrope dospejo:

Avgusta:

7—Gral Artigas (Iz Lizbone 19. 7.)
10—Augustus (iz Genove 26. 7.)
12—Cabo S. Augustin (iz Cadiz 28. 7.)

Odplovejo:

Avgusta:

10—Cap Arcona (v Hamburg 27. 8.)
14—Augustus (v Genovo 30. 8.)
17—Gral Artigas (v Lizbono 11. 9.)

VREDNOST DENARJA

dne 2. avgusta	Nakup:	Prodaja:
100 dolarjev	384.50	395.—
100 ital. lir	32.50	32.80
100 dinarjev	7.50	8.30
10 šilingov	71.—	75.—
100 franc. frankov	25.—	25.95
1 funt šterlin	19.—	19.80

Hotel Restaurant

"FERRARI"

WARNES 2107

Nasproti postaje "La Paternal"

Pripravno prenočišče, za potnike in družine. — Kopalnice z mrzlo in gorko vodo. — Cene zmerne.

Pripravno tudi za bankete ali svadbo z vsem komfortom \$ 2.—

v trenutku razkrojila kri. Ker je pa javnost kljub temu izvedela za nenadno fizikovo smrt, je vlada prepovedala vse nadaljnje poizkuse in tudi vsako vest o tem. Razlogi prepovedi so isti kakor v Ameriki.

Edina naša slovanska lekarna

FRANJO HUSPAUR

DOCK SUD

(Prov. Buenos Aires)

calle FACUNDO QUIROGA 1441
nasproti komisarije

Dajemo bodisi ustmena, bodisi pis-
mena pojasnila o Vašem zdravju.

SELITVE V MESTU IN NA DEŽELO
ZA ZMERNE CENE

PREVOZNO PODJETJE

RAFAEL TURK

OSORIO 5085 esq. WARNES 2200

U. T. 59-2505 in 59-3667

V dar dobite

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$,
lepo sliko v barvah

Atelje MARKO RADALJ

F. Quiroga 1275

DOCK SUD

Prva naša čevljarska delavnica na Dock-Sudu

GJURO ŠTAJCAR

CALLE LONDRES 1430

DOCK SUD